

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, Król, Jadwigi 16 w Gdyni, Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2,95 zł. miesięcznie 8,85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3,34 zł. miesięcznie, 10,00 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6,95 zł., zagranicę 9,25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Nr zbiorowy 2650 (trzy przewody) — Oddział w Bydgoszczy 1299.

Założyciel Jan Teska.

Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 637

Numer 165

BYDGOSZCZ, piątek dnia 22 lipca 1938 r.

Rok XXXII.

Czerwoni czy republikanie?

Z Paryża pisze nasz korespondent:

W paryskim „L'Oeuvre“ ukazał się bardzo charakterystyczny protest jednego z wybitnych polityków rządowo-hispańskich. P. Marcelino Domingo oburza się, iż dzienniki prawicowe używają w stosunku do zwolenników legalnego rządu i republiki — określenia „czerwoni“.

— Co chce się powiedzieć — pisze — nazywając nas „czerwonymi“? Czy może zarzuca się nam komunizm? Otóż, prezydent republiki nie jest komunistą. Nie jest komunistą prezydent Korteżów (parlamentu). Nie jest nim szef rządu, nie jest prezes Najwyższego Trybunału. Nie jest również komunistyczną ta olbrzymia masa republikanów, intelektualistów, klasy średniej, rzemieślników — cała ta masa, która walczy w obronie suwerenności państwa, niepodległości ojczyzny i wolności indywidualnej. W obecnym parlamencie, liczącym 470 członków, znajduje się około 200 posłów z prawicy i tylko 15 komunistów. Wszyscy inni należą do partii republikańskiej albo socjalistycznej. Gdyby państwa demokratyczne spełniły swój obowiązek wobec demokracji hiszpańskiej, wpływ tych mocarstw byłby ogromnie silny, gdyż ustrój Francji lub Anglii jest systemem odpowiedzialnym najlepiej usposobieniu i kulturze hiszpańskiej.

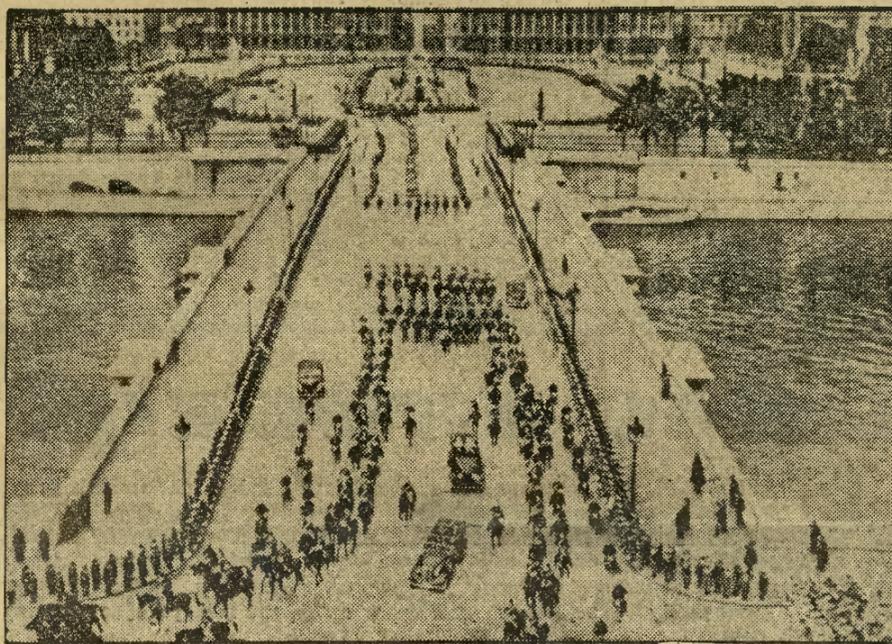
Nazywa się nas „czerwonymi“, z racji rzekomych bardzo bliskich stosunków Rosji Sowieckiej z Hiszpanią republikańską! Republika hiszpańska została ustanowiona w 1931 roku. W tym czasie weszła ona do Ligi Narodów, w której była nieobecna od czasów Prima de Riveru. Posłaliśmy natychmiast ambasadorów do republik i monarchii całego świata łącznie z Watykanem. Jedno tylko państwo nie zostało uznane przez republikę hiszpańską: Sowiety. Skoro w lipcu 1936 roku wybuchła wojna domowa, skierowana przeciwko republice — w rządzie hiszpańskim nie było ani jednego ministra komunistycznego. Nie było również ambasadora hiszpańskiego w Rosji, ani ambasadora sowieckiego w Hiszpanii.

I p. Marcelino powtarza swój protest: nie jesteśmy „czerwonymi“, nie jesteśmy „agenturą komunistyczną“, walczymy w obronie wolności i demokracji hiszpańskiej.

Wywody barcelońskiego polityka, niewątpliwie ciekawe, należy jednak uzupełnić. Prawdą jest, że ilościowo partia komunistyczna była słaba, że w Korteżach na 470 posłów było tylko 15 komunistów, że stronnictwa wybitnie lewicowe, jak np. partia socjalistyczna — znajdowały się w mniejszości. Prawdą jest również, że prawica posiadała 200 mandatów, niemal połowę, a w każdym razie bardzo silną reprezentację w parlamencie. Co więcej. W wyborach z dnia 16 lutego 1936 r. partie prawicowe zyskały większą liczbę głosów w całym kraju: Front ludowy, koalicja centrowo-lewicowa otrzymała 4.497.000, partie prawicowe 4.910.000 głosów. Otóż: największym błędem tych grup rządzących, których zwolennikiem jest p. Marcelino Domingo, było nie liczenie się z tą właśnie arytmetyką wyborczą, którą częściowo sam przytacza. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że przyczyną poparcia, jakie znalazł gen. Franco, były objawy całkiem zwyczajnego terroru, jaki uprawiała w Hiszpanii

(Ciąg dalszy, na str. 2.)

Wspaniałe przyjęcie pary królewskiej. Setki tysięcy paryżan wiwatują na ulicach na cześć angielskich gości. Wizyta paryska oczyści atmosferę w Europie.

Angielska para królewska w Paryżu. Orszak królewski przejeżdża w całej okazałości przez most Zgody. W głębi — plac Zgody.

Paryż, 21. 7. (PAT). Wizyta królewskiej pary angielskiej odbywa się w dalszym ciągu w atmosferze powszechnego entuzjazmu Paryża, którego ludność zalewa już drugi dzień z rzędu wszystkie ulice i arterie, którymi przeciąga kilka razy dziennie orszak królewski. Ruch samochodowy uległ całkowitemu sparaliżowaniu nie tylko na trasach zamkniętych, lecz również w dzielnicach do nich przyległych.

Przejechanie samochodem przez środek Paryża albo przez Pola Elizejskie stało się rzeczą niezmiernie utrudnioną i przejazd taki, który normalnie trwa od kwadransa do pół godziny obecnie wymaga najmniej 3-ch kwadransów. We wtorek wieczór poszczególne odcinki ulic znajdujące się w

dość dużym oddaleniu od pałacu elizejskiego lub od pałacu d'Orsay, musiano już o godz. 19 zamknąć dla ruchu samochodowego, aby zapobiec ewentualnym masowym wypadkom.

Na trasach przejazdu orszaku królewskiego tłumy, które obliczyć można na kilkadziesiąt tysięcy stały bez przerwy na chodnikach do godziny niemal drugiej rano. Wielki obiad w pałacu elizejskim, wydany przez prezydenta republiki, który zgromadził 270 osób, miał się skończyć o godz. 11,30, a faktycznie przeciągnął się do godz. 1 w nocy. Pomimo to niezniechęcone tłumy czekały do końca, aby owacyjnymi okrzykami ponownie witać powracającą parę królewską.

Paryż tańczy.

Prasa paryska podaje liczne szczegóły z pobytu pary królewskiej, które natychmiast powtarzane są przez tłumy uliczne po kawiarniach i na placach publicznych, na których — jak w dniu święta narodowego 14 lipca — już po południu ustawiono na wzniesieniach improwizowane orkiestry z harmoniami i bębniami i zaczęto tańczyć, paraliżując komunikację samochodową. Ludność Paryża specjalnie zainteresowała się wiadomością, że królowa Elżbieta, która udała się na spacer dopiero ok. 2 w nocy, już o godz. 9 rano, zaraz po przebudzeniu się telefonowała do swoich córek, pozostałych w Londynie, z którymi połączona jest specjalną linią telefoniczną.

U grobu Nieznanego Żołnierza.

Program drugiego dnia pobytu pary królewskiej obejmował złożenie wieńca na grobie Nieznanego Żołnierza pod Łukiem Triumfalnym na placu Zgody, po której to ceremonii król Jerzy VI przez dłuższy czas zatrzymał się pod Łukiem Triumfalnym, rozmawiając z byłymi kombatantami francuskimi.

Dary Paryża.

Król otrzymał od m. Paryża w prezencie złotą papierośnicę ze swoimi herbami i monogramami. Królowej m. Paryż ofiaro-

artystycznych i naukowych Paryża.

Wieczorem w wielkiej operze, udekorowanej i iluminowanej, odbyło się przedstawienie galowe, na które złożony był czwarty akt opery „Salambo“ kompozytora Reyera i suita baletowa, skomponowana przez baletmistrza Lifara, na tle poszczególnych arcydzieł Szopena.

Lord Halifax podejmowany był śniadaniem przez min. Bonnet'a, a następnie przeprowadził rozmowy polityczne z min. Bonnet'em i prem. Daladier'em, bez udziału innych osób, a nawet bez tłumacza.

Rozmowy polityczne ugruntowały współpracę francusko-angielską.

Paryż, 21. 7. (PAT). O godz. 18,30 ogłoszono nast. komunikat urzędowy: Wizyta angielskiej pary królewskiej dała lordowi Halifaxowi, premierowi Daladier'owi oraz ministrowi Bonnet'owi okazję do rozpatrzenia całokształtu sytuacji międzynarodowej oraz zagadnień, interesujących szczególnie oba kraje. W toku tych rozmów, które toczyły się w atmosferze wzajemnego zaufania, które cechuje stosunki francusko-brytyjskie, ministrowie wyrazili raz jeszcze swą wspólną wolę dalszego prowadzenia akcji uspokojenia i pojednania oraz stwierdzili, że całkowita harmonia ich poglądów, ustalona w czasie wizyty ministrów francuskich w Londynie w dniach 28 i 29 kwietnia br. została w zupełności utrzymana.

Król angielski opuszcza pałac d'Orsay, w którym zamieszkał w czasie pobytu w Paryżu.

Niemcy dostarczają samoloty gen. Franco.

Londyn, 21. 7. (PAA). Jak donosi „Nevs Chronicle“, pomoc niemiecka w maszynach bojowych dla lotnictwa generała Franco przedstawia się bardzo poważnie. Niemcy dostarczyły ostatnio 48 samolotów myśliwskich typu Heinkel, 50 samolotów typu Messerschmidt, 183 bombowców typu Junkers, 12 typu Heinkel, 6 typu Rohrbach. Ponadto ma przybyć w najbliższym czasie do Bilbao jeszcze 150 samolotów typu Junkersa.

Muzyka Chopina dla królewskich gości

Śniadanie para królewska spożyła w ambasadzie, w szczyptym gronie ambasadora i członków ambasady brytyjskiej.

Po południu w parku Bagateli, słynnym z hodowli róż, zorganizowano Garden-Party, na które otrzymało zaproszenie około tysiąca osób z kół politycznych, literackich,

Czerwoni czy republikanie?

(Ciąg dalszy).

grupy polityczne słabe, ale właśnie dlatego całkowicie pozbawione odpowiedzialności. Ambasadora sowieckiego nie było w Madrycie, republika hiszpańska nie uznawała Sowietów — co jednak bynajmniej nie przeszkadzało, że dnia 10 kwietnia 1936 roku, Largo Caballero, nawiasem mówiąc nie tyle mąż stanu, ile nieobliczalny demagog, *składał w imieniu socjalistów deklarację przyjęcia programu Kominternu*. A dnia 11 kwietnia 1936 Diaz, sekretarz partii komunistycznej, zapowiadał „stworzenie milicji proletariackiej, która byłaby zarodkiem armii czerwonej, w chwili, kiedy rewolucja zatriumfowałaby w Hiszpanii”. W dniu 7 maja 1936 Calvo Sotelo, przywódca prawicy, z dokumentami w ręku udowodnił, że w okresie od 16 lutego do 7 maja 1936 zrabowano 170 gmachów publicznych, kościołów lub mieszkań prywatnych, spalono 178 kościołów, gmachów publicznych lub mieszkań prywatnych, popełniono 712 zamachów, z których 74 było śmiertelnych. A Clara Campoamor, republikanka, nie podejrzana bynajmniej o sympatie faszystowskie, stwierdza, że życie w stolicy posiadało bezpośrednio przed rewolucją wszystkie cechy wstępującej anarchii: „Robotnicy zapelniali hotele, restauracje i kawiarnie, nie placąc rachunku i grożąc represjami właścicielom. Żony robotników brały towar w magazynach, nie placąc za niego, z tej prostej przyczyny, że znajdowały się w towarzystwie mężczyzn, noszących za pasem ogromny rewolwer. W odleglejszych dzielnicach rabowano magazyny. Komitety robotnicze odmawiały miastu w wielu wypadkach załogi, potrzebnej do naprawy przewodów kanalizacyjnych. Dużo domów było pozbawionych wody”.

Otóż — i tu różnimy się z p. M. Domingo — jeżeli partie skrajne były w mniejszości, jeżeli komuniści stanowili „znikoma ilość w Kortezach”, to niemniej wywierali ogromny nacisk na rząd, który albo im ulegał, albo nie potrafił silną ręką przywrócić poszanowania prawa i konstytucji. Gwałt odciska się zawsze głęboko. W roku 1931 za republiką oświadczyła się olbrzymia większość społeczeństwa, niemal 90 proc. Zmiany nastrojów, a w rezultacie wybuch wojny domowej musiały jednakowoż mieć głębiej sięgające przyczyny, aniżeli „agitacja niemiecko-faszystowska”. Można być zwolennikiem takiej lub innej partii, tego lub owego programu — ale każdy organizator życia społecznego, to jest każdy polityk powinien sobie zdawać sprawę, że absurdem byłaby teza, iż można głosić walkę klas i zniszczenie własności prywatnej, a zarazem nie przypuszczać, aby ci, przeciwko którym się występuje — zrezygnowali z jakiegokolwiek obrony. Republice hiszpańskiej decydujący cios zadało nie tyle powstanie gen. Franco i podejrzane konszachty generalskiej kamaryli — *ile nieobliczalna demagogia partii skrajnych, którym rząd nie chciał czy nie umiał się przeciwstawić*. Historia, podobnie jak i przyroda, nie zna skoków — i droga postępu ma zawsze cechy ewolucji, może powolnej, lecz trwałej. Dążenie do gwałtownego przewrotu kończy się zwykle tak, jak w Hiszpanii: *blisko milion ofiar* — i niepowetowane straty, zarówno materialne jak i moralne.

o Wreszcie ostatnia uwaga. P. Domingo protestuje przeciwko posadzeniu republikańskiej Hiszpanii o wpływy bolszewickie, przeciwko określaniu rządowców mianem „czerwonych”. Pięknie. Ale byłoby jeszcze lepiej, gdyby rząd w Barcelonie stwierdzał swoją niezależność od wpływów sowieckich *nie słowem, lecz czynem*. Komuniści i anarchiści spalili setki kościołów, pozbawiając życia tysięcy księży, pochodzących w przeszło 80 proc. z ludu. Brak reakcji rządu można tłumaczyć wyjątkowymi okolicznościami, wojną, rewolucją itd. Ale wbrew konstytucji, która ciągle zresztą formalnie obowiązuje — *kościóły są w dalszym ciągu zamknięte, a księża narażeni na ustawiczne prześladowania*. Otóż, powiedzmy szczerze, te metody walki z religią mają wszelkie cechy *najdalej idą-*

Po zaginięciu parlamentariuszy japońskich wojna z Rosją sowiecką wisi na włosku.

Ruchy wojsk sowieckich na granicy mandżurskiej.

Tokio, 21. 7. (PAT). Agencja Domei donosi, że dwaj parlamentariusze, którzy trzy dni temu przekroczyli granicę sowiecką celem doręczenia dowódcy wojsk sowieckich w Nowokijewsku noty japońsko-mandżurskich władz wojskowych w sprawie przywrócenia stanu poprzedniego w obszarze Czangkufeng, *dotychczas nie powrócili*.

W kołach dobrze poinformowanych wskazują, że japońsko-mandżurskie władze wojskowe podejmą na własną rękę akcję, mającą na celu przywrócenie stanu poprzedniego w wypadku, gdyby się okazało, że parlamentariusze zostali zamordowani lub uwięzieni po stronie sowieckiej. Czynniki japońsko-mandżurskie zgodnie podkreślają, że zadanie przywrócenia stanu poprzedniego jest zupełnie legalne, ponieważ

obszar Czangkufeng został bezprawnie zajęty przez wojska sowieckie.

Wedle wiadomości z pogranicza mandżursko-sowieckiego i koreańsko-sowieckiego, koncentracja wojsk sowieckich w obszarze Czangkufeng trwa nadal. Wojska te fortyfikują wspomnianą miejscowość, budują rowy strzeleckie, zasieki drutowe, a także stanowiska dla karabinów maszynowych i artylerii. Silne sowieckie oddziały artyleryjskie zostały skierowane w kierunku ujścia rzeki Tumen. *Oddziały zmotoryzowane czerwonej armii wyruszyły wczoraj z Nowokijewsk i Sławianki.*

W sprawie samolotu sowieckiego, który przeleciał granicę Mandżukuo i w ciągu pół godziny dokonywał zwiadów w odległości około 5 km od granicy włącznie terytorium mandżurskiego, rząd mandżurski złożył

protest na ręce konsula gen. Z.S.R.R. w Charbinie. Wedle ostatnich doniesień ze Sławianki, wyruszył sowiecki transport wojskowy w sile 60 samochodów ciężarowych w kierunku Hunczun.

Bolszewicy przygotowują się do wojny

Tokio, 21. 7. (PAT). Agencja Domei donosi: Z różnych miast pogranicza mandżursko-sowieckiego donoszą o ponownych przesunięciach wojskowych oddziałów sowieckich i o koncentrowaniu ich w pobliżu łańcucha górskiego Czangkufeng. Na południowo-wschodnich stokach tych gór przeprowadzają żołnierze sowieccy w gorączkowym tempie prace fortyfikacyjne, budują tam kilka łańcuchów przeszkód z drutu kolczastego. Równocześnie donoszą o wzmocnieniu garnizonów sowieckich w miastach Nikolsk, Władywostok i Nowokijewsk. Granicę mandżurską przeleciały ponownie trzy samoloty sowieckie.

Czego chce Japonia?

Tokio, 21. 7. (PAT). W tutejszych kołach politycznych, stojących blisko ministerstwa spraw zagranicznych, oświadczone, że w wypadku gdyby doszło do akcji wojskowej w związku z ostatnim zajściem pogranicznym, Japonia nie będzie dążyć do jakichkolwiek zmian terytorialnych i nie posunie się za dotychczasową granicę. Tokio w każdej chwili jest skłonne do prowadzenia rokowań z Moskwą w sprawie spornego obszaru pogranicznego.

Moskwa prze do wojny.

Moskwa, 21. 7. Na Daleki Wschód skierowane są *coraz to nowe posiłki sowieckie*. Ze Swierdłowska na Syberii Przyuralskiej odleciało w niedzielę 280 samolotów do Chabarowska. Zmotoryzowana artyleria z Moskwy i Leningradu znajduje się już w drodze do Władywostoku;

armia Dalekiego Wschodu liczy w tej chwili około 870.000 ludzi.

W Moskwie wybuch wojny sowiecko-japońskiej uważają za *więcej niż prawdopodobne*. Moskwa prze do wojny, gdyż przez nią chce odwrócić uwagę ludności od bankructwa ustroju sowieckiego.

Sowiecko-japoński zatarg graniczny

o góry Czangfeng wywołał niebezpieczeństwo nowej wojny. Drażliwość Japończyków jest zrozumiała, gdyż — jak widać z mapy — Czangfeng leży tuż na granicy Korei.

Co to znaczy?

Gdańsk, 21. 7. „Nowa Rzeczpospolita” donosi: W ostatnich dniach przez graniczne przejście w miejscowości Piekło, pomiędzy Gdańskiem a Prusami Wschodnimi — przejechała kolumna samochodów ciężarowych, wiozących z Rzeszy Niemieckiej do Wolnego Miasta broń, amunicję, hełmy szturmowe, maski gazowe, mundury, tornistry — słowem, normalny sprzęt bojowy piechoty. Samochody przejechały ja wnie, w dzień, nie zatrzymując się przy strażnicach celnych.

Czerwoni bronią jeszcze Saguntu, ale chwile ich są policzone.

Bilbao, 21. 7. (PAT). Wojska powstańcze poczyniły na froncie Saguntu dalsze postępy, zajmując obronne pozycje wojsk rządowych na górskim obszarze Montagan. Dowództwo rządowe stawia na tym odcinku niezwykle zacięty opór, gdyż jest to *ostatnie naturalne umocnienie na drodze do Saguntu*.

Paryż, 21. 7. (PAT). Havas donosi z Teruel, że wojska gen. Franco nacierają na Segorbe i Sagunt pomimo zacieklego oporu przeciwnika. *Zacięta walka wre na całym froncie*. Wojska gen. Franco wzięły

na tym odcinku w ciągu ostatnich 4 dni 4500 jeńców.

Nikt nie chce kupować dzieł sztuki zrabowanych przez hiszpańskich bolszewików.

Lizbona, 21. 7. (PAT). Donoszą tu z Burgos, że na skutek odezwy skierowanej przez hiszpańską akademię sztuk pięknych do wszystkich akademii za granicą oraz instytucji naukowych artystycznych etc., nadeszły odpowiedzi m. in. od akademii

Domino. Zaznaczyliśmy już, że to wystąpienie zwolennika Barcelony jest bardzo charakterystyczne. Dodajmy jeszcze, że świadczy ono korzystnie o zmianie pojęć, dokonywujących się w hiszpańskim obozie rządowym. Im prędzej rozmai ci republikanie zachodni dojdą do przekonania, że bolszewizm jest wytworem typowo rosyjskim, że nie ma nic wspólnego z demokracją, że jest dyktaturą nie proletariatu, ale dyktaturą nad proletariatem, że nie utwierdza wolności, ale przeciwnie, niszczy ją w sposób całkowicie barbarzyński, że cechą tego prądu, który starają się utrwalić agenci Kominternu, nie jest tolerancja, lecz *wschodni despotyzm* — tym szybsze zwycięstwo odniesie walka z wszelkimi totalizmami, tym łatwiej będzie można oprzeć przyszłość Europy na trwałych podstawach bezpieczeństwa i spokojnego rozwoju.

Kwestię hiszpańską mieliśmy sposobność dobrze poznać — i stąd nasze uwagi na marginesie protestu p. Marcelino

Włoskich, od „The British Academy” i od „Związku angielskiego antykwariuszów”.

„The British Academy” w odpowiedzi swej podkreśla, że „żadne muzeum, znajdujące się na terytorium brytyjskim nie zakupi do swych zbiorów dzieł sztuki pochodzących z rabunków dokonanych przez wojska rządowe w Hiszpanii”. Takie same oświadczenie złożył Związek brytyjskich antykwariuszów, dodając, że w żadnym wypadku członkowie Związku nie będą nawet pośredniczyć w sprzedaży dzieł sztuki podejrzanego pochodzenia za granicę. W ten sposób *największy rynek artystyczno-antykwarski na świecie został zamknięty dla republikańskiego rządu w Hiszpanii, starającego się zdobyć fundusze ze sprzedaży za granicą zrabowanych ze zbiorów publicznych, komunalnych i prywatnych dzieł i zabytków sztuki*.

Rzym, 21. 7. (PAT). W odpowiedzi na depeszę Mussoliniego przesłaną z okazji 2-iej rocznicy powstania w Hiszpanii generał Franco przesłał do Mussoliniego depeszę następującej treści: „W drugą rocznicę narodowej rewolucji najlepsze uczucia narodu hiszpańskiego i jego wódz żywią dla Włoch i ich wodza, który dowiódł, że potrafi kochać i głęboko rozumieć Hiszpanię. Może pan wierzyć, że *krw, przelana wspólnie przez waszych ochotników i naszą młodzież stworzyła między obu naszymi narodami nierozzerwalne więzy przyjaźni i zaufania*. Niech żyją Włochy”.

W Palestynie bez zmian.

Jerozolima, 21. 7. (PAT). Prasa żydowska donosi, że trzech żydów uprowadzonych przed paru dniami przez Arabów, zostało zamordowanych. *Znaleziono też zwłoki zastrzelonego sierżanta angielskiego*. W Haifie postrzelono jednego żyda.

Żyd - senator amerykański zastrzelił się

po złapaniu go na gorącym uczynku złodziejstwa.

Nowy Jork, 21. 7. (PAT). Senator stanu Nowy Jork Juliusz Berg zastrzelił się na kilka godzin przed doręczeniem mu aktu oskarżenia o nadużycanie swych wpływów przy udzielaniu koncesyj na sprzedaż napojów alkoholowych na powszechnej wystawie 1940 roku. Berg był przewodniczącym narodowego związku kombatanów żydowskich i miał wielkie wpływy w łonie partii demokratycznej w Nowym Jorku. Berg był, jak się zdaje, zamieszany w cały szereg innych afer i *przewidywane jest aresztowanie licznych jego współników*.

Dr Tadeusz Kielpiński.

O sporcie pisze się dużo i często. Pisze się przeważnie z entuzjazmem. Bo i jakże się nie entuzjazmować, gdy człowiek wznosi swoją sprawność fizyczną na granice możliwości, gdy w ambitnej walce daje z siebie wszystko, gdy przysparza chwały barwom narodowym. Wolimy bezkrwawą walkę na boisku, niż próbę sił narodów w spokaniu orężnym. Wolimy, że padają rekordy, niż gdyby miały padać trupami na polach bitew. Sport jako teren rozładowania energii zbyt dziarskich narodów godzien jest i uznania i nawi — entuzjazmu.

Jednak i entuzjazm ma swoje granice. Nawet najszerszy podziw nie powinien zamykać oczu na niedomagania i przejawskrawienia.

Sportowiec — dlatego tylko, że jest mistrzem czy rekordzistą — nie powinien być nietykalny. Życie sportowe musi być pod stałą kontrolą opinii publicznej. Wszystkie wybujałości muszą być od razu i z całą bezwzględnością tepione.

A tych wybujałości jest ogromnie dużo. I przesadna rekordomania i kultura „primadonn” i ukryte zawodownictwo i zdziwienie na boiskach i swoisty, sportowy „handel żywym towarem”. Pole do pracy nad podniesieniem, zwłaszcza moralnym, sportowców jest ogromne. Wszyscy, którzy życiem sportowym kierują, powinni pamiętać, że sport winien nie tylko kształcić mistrzów, ale i przede wszystkim — wychowywać porządną ludź i obywateli.

Chcemy dziś zwrócić uwagę na bołaczki sportowe — jakby to powiedzieć — „sezonowe”. Pierwsza — to przyzwoitość kostiumów pływackich. Pływanie jest najzdrowszym sportem i wartości, żeby cała nasza młodzież umiała pływać, ale pływać w przyzwoitych kostiumach, zwłaszcza w publicznych pływalniach. Wprawdzie regulamin Polskiego Związku Pływackiego powiada wyraźnie, że „pływak musi posiadać strój kąpielowy, to znaczy jednolite spodnie z koszulką, a pod spodniami muszą być tak zwane „slipy” — to jest wąski trójkąt. Tymczasem pływacy występują bez koszulek, a tylko w trójkącie.

Sport — sportem, słońce — słońcem, ale nawet rekordzista pływackiemu nie wolno szerzyć zgorznienia.

Druga rzecz — to alkohol. Utarło się już, że każde niemal zawody sportowe kończą się suto zakrapianym przyjęciem. Klub nagradza poczęstunkiem swoich zawodników za zwycięstwo, klub pociesza ich po klęsce. W rezultacie młodzież w klubach sportowych się rozpija, schodzi na manowce. Ież to razy widziało się najbardziej znanych sportowców po zawodach w stanie godnym pożałowania! Jeśli sport w ten sposób ma wychowywać, to lepiej sobie dajmy spokój z całym sportem!

Humor polityczny.

WSPANIAŁY LOT.

Czy to na jawie, czy to się śni
Ta dziwna baśń skrzydłata:
W niespełna cztery krótkie dni
Lot dookoła świata!

W Ikara legendarny trop
Njeustraszenie! Hardo!
Żeby upiększyć cały glob,
Swym lotem, jak kokarda...

W niespełna krótkie cztery dni,
To rekord niesłychany.
Uciszczenie się... Bo Howard śpi,
Gdyż pędem jest pijany.
(„Kurier Warszawski”).

GDY HUGHES LECIAŁ NAD POLSKĄ...

Miljoner amerykański Howard Hughes, który leci naokoło świata, przelatując we wtorek o północy też nad Polską. W pewnym momencie nachyla się do pilota i pyta:
— Czy przelecieliśmy już Polskę?
— Jeszcze nie — odpowiada pilot — widzisz jeszcze pobielane ploty...

ZE SŁOWNIKA DYPLOMATYCZNEGO.

— Co to jest układ handlowy?
— Jest to umowa między dwoma państwami, z których każde spodziewa się, że będzie mogło więcej wywieźć, niż będzie musiało wwieźć, że będzie mogło więcej wwieźć, niż będzie musiało zapłacić i że będzie mogło więcej zarobić, niż będzie musiało skredytować!

List z Wrocławia.

Jak Niemcy chcieli zniemczyć Wita Stwosza i jak im się to nie udało...

(ORYGINALNA KORESPONDENCJA „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO“)

Wrocław, w lipcu.

W nowym budynku wystawowym wrocławskiego Muzeum Zamkowego otwarto w ub. miesiącu wystawę p. n. „Niemiecki mistrz Veit Stoss”, która ma być główną atrakcją artystyczną niemieckiego tygodnia gimnastyczno-sportowego odbywającego się od 24 do 31 bm. i obliczona jest na zaznajomienie najszerszych warstw społeczeństwa niemieckiego z twórczością rzekomo niemieckiego genialnego rzeźbiarza.

Organizatorem nie udało się wprawdzie powtórzyć sukcesu, jakim może się poszczycić muzeum w Norymberdze, które swego czasu zgromadziło na wystawie poświęconej Stwoszowi szereg oryginalnych dzieł mistrza, lecz główną uwagę zwrócili na walory propagandowe. Przede wszystkim sporządzono więc naturalnej wielkości fotografie wszystkich dzieł Stwosza, następnie postarano się o bogaty materiał informacyjny i przyczynkowy w postaci kart, planów, dokumentów i wreszcie tablic geneologicznych. Wszystkie eksponaty zajmują 5 ogromnych, jasnych sal.

Ołtarz Mariacki.

W głównej sali znajduje się kolosalnych rozmiarów fotograficzne zdjęcie ołtarza z kościoła Mariackiego w Krakowie, który to ołtarz — jak wynika z objaśnień — Stwosz wyrzeźbił dla niemieckiej gminy katolickiej w Krakowie w czasie swego pobytu w tym mieście w latach 1477—1496. Samo to arcydzieło zajęło artyście 12 lat pracy. Dla łatwiejszego zorientowania się w charakterze płaskorzeźb ołtarzowych służy widzowi liczne fotografie pojedynczych postaci i twarzy.

Obok ołtarza krakowskiego należy postawić ołtarz Bambiński, stworzony w drugim okresie norymberskim od 1496 r. do 1533 r. Dzieło to znacząco najwyższą dojrzałość twórczą podesej już wiekiem artysty i ustępuje ołtarzowi mariackiemu jedynie rozmiarami i rozmachem. Obok organizatorzy wystawy wrocławskiej pomieścili mapę rozmieszczenia ołtarzy wieloskrzydłowych, które spotyka się jedynie w Niemczech i w sąsiednich krajach, pozostających pod wpływem germańskim. Na tej podstawie niemieccy specjaliści dochodzą do przekonania, że każdy ołtarz skrzydłowy jest już pomnikiem sztuki niemieckiej!

Duże wrażenie wywołują także fotografie grobowca króla Kazimierza, dalej pozdro-

wienie anielskie z kościoła św. Wawrzyńca w Norymberdze i głowa krucyfiksu, wspólnie oddająca skurcz przedśmiertnego bólu. Znajdują się tu ponadto oryginalne miedzioryty Stwosza, świadczące dobitnie o jego mistrzostwie w dziedzinie: malarstwa, grafiki i rysunku.

Nieudała robota propagandowa.

Wreszcie wystawiono tablicę „Przodkowie sztuki Wita Stwosza”, w której wylicza się jako jego wzory m. in. Luchspergera, Pachera, Dürera, Grünwalda, Holbeina, Cranacha, Riemenschneidera, Vischera. Interesująca jest też sama sylwetka Stwosza — taka, jaką ją przedstawił organizatorzy. Tablice geneologiczne Stwosza sporządzone przez dr. Jaegera z Norymbergi, podają jako datę urodzin mistrza rok 1447. „Stossów” było w Niemczech bardzo dużo, Wit Stwosz ma być zaś „dzikim potomkiem” linii Stossów z Ranenburga. Nieślubne pochodzenie Stwosza jest więc — jak widzimy — Niemcom dużą pomocą przy ustaleniu niemieckiego pochodzenia rzeźbiarza. Dużo kłopotu sprawia Niemcom jedyny istniejący, znajdujący się również na wystawie dokument z r. 1506 z własnoręcznym podpisem Stwosza. Artysta podpisał się wyraźnie „Stwosz”, wobec czego wykazuje się, że „w” jest identyczne z literą „u” i że nazwisko brzmiało „Stuoss”. Zresztą dalszym dowodem ma być wyciąg z akt krakowskich, gdzie widnieje nazwa „Vittus, Almanus de Norinberga”, lecz nie wyjaśnia to jeszcze, czy ów Vittus jest identyczny ze Stwoszem, zwłaszcza, że — jak Niemcy sami przyznają — w owych czasach liczni synowie mieszczan niemieckich studiowali w Krakowie.

Jest na wystawie wrocławskiej karta, nosząca tytuł: „wpływ sztuki Wita Stwosza”. Widać tu wyraźnie, że Kraków, gdzie Stwosz uzyskał największe powodzenie, jest osią centralną tych wpływów, które następnie największe są na Śląsku, a już mniejsze w południowych Niemczech — mimo, że karta ma być dowodem na zależność kulturalną wschodu od Niemiec.

Wystawa, która ma udowodnić niemieckość „Stwosza” nie spełnia jednak głównego swego zadania. Za to wspaniale ilustruje wielkość twórczości rzeźbiarza, jednego z największych artystów świata.

A. K.

To udowadnianie niemieckości Stwosza, o którym donosi nasz korespondent, jest tylko fragmentem niemieckiej „ofensywy kulturalnej”, mającej na celu przywłaszczenie sobie całego niemieckiego dorobku cywilizacyjnego ludzkości.

W zeszłym roku niemieccy „uczni” wykonali nieudały zresztą wypad po Kopernika. Gdy zasłużenie dostali po łapach, dobrali się z kolei do Stwosza. Spór o pochodzenie Stwosza nie jest nowy, ale nieprzyzwoitość wystawy wrocławskiej jest tym jaśkrawsza, że urządzono ją w czasie, gdy w dziedzinie polskiej na wystawie rzemieślniczej w Berlinie ukazany został polski Dorobek Wita Stwosza. Napaść „Ostlandu” i wystawa we Wrocławiu — to dwa dowody niemieckiej gościnności!

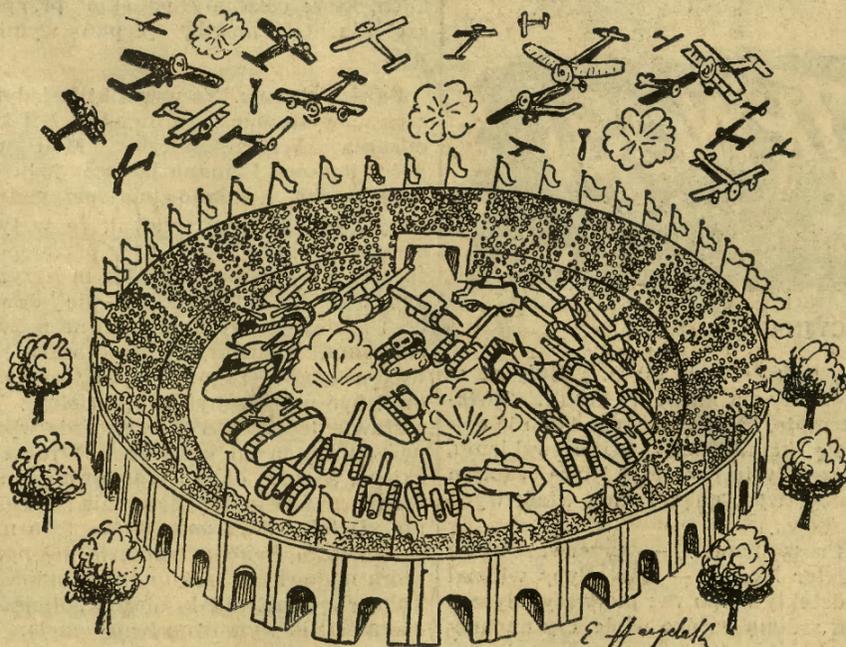
A tymczasem sprawa Wita Stwosza — mimo propagandowych wysiłków Niemców — jest przesądzona. „IKC” apeluje już teraz tylko do dobrej woli zachodniego sąsiada i stwierdza kategorycznie, co następuje: nie może być mowy o żadnej „aneksji” Wita Stwosza ze strony polskiej, gdyż Stwosz przybył dobrowolnie do naszego miasta — tu się osiedlił — tu stworzył największe i najdojrzalsze arcydzieła, jak również w Krakowie założył szkołę artystyczną.

Operowanie argumentem natury ortograficznej w odniesieniu do pisowni nazwiska artysty i wysuwanie na tej podstawie wniosków o jego przynależności narodowej jest równocześnie ignorancją i nonsensem. W owych czasach bowiem nie było zupełnie jeszcze ustalonych reguł ortograficznych i ci sami ludzie w różnych czasokresach rozmaicie się podpisywali.

Przynależność Stwosza do polskiej kultury, opartą jest na kryteriach bezspornych, których przeczyć może człowiek jedynie złej woli. Wit Stwosz jest równie polskim, jak polskim jest kościół Mariacki — jak polskim jest stwoszowski ołtarz główny, stawiący największą ozdobę Mariackiej Świątyni. Faktu tego nie zmienia ani obca zaborczość, ani znany niemiecki kompleks niższości, który manifestuje się w próbach anektowania cudzych twórców i artystów.

Tak wygląda prawda o Wicie Stwoszu, którą zrozumieć powinni nie tylko Niemcy w Trzeciej Rzeszy, ale i przede wszystkim — Niemcy w Polsce...

Sensacja sportowa.

Tylko taka olimpiada może się odbyć w Japonii...

Jak Niemcy gdańscy informują Francuzów o Polsce.

Na łamach „Le Petit Parisien” ukazał się ostatnio cykl artykułów, poświęconych Gdańskowi. Pismo przedstawiło w kilku artykułach gdańskich i polski punkt widzenia na zagadnienie Wolnego Miasta, referując w tej sprawie opinie z jednej strony Polaka, z drugiej — Gdańszczanina. Metoda ta, na pozór obiektywna, w gruncie rzeczy jest metodą wysoce zawodną ze wzglę-

du na różny sposób traktowania sprawy przez obie zainteresowane strony i przypadkowych interlokutorów.

W wypadku omawianym przez nas wyżej zawodność tej metody — rzekomo obiektywnej — przejawia się najklasyczej w wywodach Gdańszczanina, który referował autorowi artykułów gdański punkt widzenia na sprawę Wolnego Miasta i na za-

gadnienia z tą sprawą związane. Pismo podaje w dobrej wierze wszystkie fałszywe i nieścisłości, z jakimi wystąpił wobec autora artykułów informator gdański, podobno „doskonałe znający swój przedmiot i doskonale mówiący po francusku”.

Jak stwierdza dalej autor, ów wiarygodny Gdańszczanin pouczył go nasamprzód, że ludność Pomorza, to nie Polacy, lecz jacyś „Koulabs” (może to Kaszubi?). Z kolei podkreślił ów Gdańszczanin, że Polska jest tylko „fikcją dyplomatyczną”. „Jest w Polsce wszystkich 10 milionów Polaków, 8 milionów Małorusinów, 2 miliony Litwinów, 8 milionów Niemców i tyleż żydów”.

Te „rewelacje” autor artykułu w „Le Petit Parisien” podaje jako rzecz zupełnie serio, bo — jak się sam tłumaczy na wstępie — Gdańszczanin zrobił na nim dobre wrażenie ze względu na „głęboką” (!) znajomość przedmiotu. Tego rodzaju obiektywizm, to rzecz więcej szkodliwa, niż wyraźnie sformułowane kłamstwo. Dziwić się tylko trzeba, że dziennikarz francuski był tak łatwowierny i bzdury i kłamstwa „Gdańszczanina” wziął za dobrą monetę.

Dodać trzeba, że stanowisko strony polskiej zostało zróżnicowane zgodnie z istotnym stanem rzeczy. Nie ulega zaś żadnej wątpliwości, że interlokutor-Polak mógł też wystąpić z różnymi „rewelacjami”, analogicznymi do rewelacji „Gdańszczanina”, gdyby z góry wiedział, że pismo zabiera się do omówienia spraw gdańskich w sposób błazeński i niepoważny.

30 adwokatów wystąpi w procesie Wańkowicza o zniesławienie.

Warszawa, 21. 7. Donosiliśmy przed kilkoma dniami o wpłynięciu skargi do III wydziału karnego Sądu Okręgowego w Warszawie przeciwko Melchiorowi Wańkowiczowi o zniesławienie wniesionej przez 11 adwokatów, występujących w sprawie doc. Cywińskiego. W procesie tym skargę przeciwko Wańkowiczowi popierać będzie 15 adwokatów, którzy już dziś zgłosili gotowość obrony jego przed sądem. Są to najwybitniejsi przedstawiciele ugrupowania demokratycznego spośród członków palestry z Warszawy, Wilna i innych miast Polski. (r).

Szczękę mamuta znaleziono w Wiśle. Sensację w Krakowie wywołało znalezienie przez niejakiego Józefa Hachaja, w czasie kąpieli w Wiśle w Krakowie opodal klasztoru Norbetanek szczękę mamuta. Doskonale zachowaną szczękę odesłano do muzeum.

Ograniczone przyjęcia na wydział lekarski uniwersytetu krakowskiego. Z powodu ograniczonej liczby miejsc w pracowniach i salach wykładowych w br. na wydział lekarski U. J. przyjętych zostanie tylko 120 osób na pierwszy rok studiów. O ile na pierwszy rok studiów wpłynę więcej podań niż 120, kandydaci poddani będą egzaminowi wstępnemu.

Nowe laboratorium naukowe w Chorzowie. Huta „Pilsudski” w Chorzowie przystępuje w najbliższym czasie do budowy nowego laboratorium mechanicznego dla badania wytrzymałości i jakości żelaza. Laboratorium kosztować będzie około 300.000 zł.

Konsekracja kościoła we Lwowie. W ub. sobotę J.E. ks. arcybiskup metropolita dr Bolesław Twardowski dokonał konsekracji nowego kościoła pod wezwaniem M. Boskiej Szkaplerznej, oo. karmelitów bosych we Lwowie na przedmieściu Persenkówka.

Ustrój Kościoła rzymsko-katolickiego w Polsce. Polska podzielona jest na 5 archidiecezji, 15 diecezji, 450 dekanatów i 5.018 parafii. Kardynałów posiada Polska 2, arcybiskupów 3, biskupów 36, kapłanów innych stopni 9.128, alumnów 3.410. Domów zakonnych męskich 327, zakonników 6.178 (w tym kapłanów 1.557), kleryków 2.150, domów zakonnych żeńskich 1.560, zakonnice 15.613.

20 tys. złotych zysku z koncertu Kiepur. Przepuszczalny zysk z koncertu Jana Kiepur na Starym Mieście przekroczył brutto 22.000 zł. Po odliczeniu wydatków pozostanie około 20.000 zł.

Amerykańscy goście na Śląsku. Do Katowic przybyła delegacja miasta Chicopee (St. Zjedn.) z burmistrzem Polakiem Antonim Stoniną na czele. Goście złożyli wizytę prezydentowi miasta dr. Kocurowi i zwiedzili urządzenie miejskie, po czym wyjechali do Wisły i Istebnej.

Wycieczka dziewcząt rumuńskich. We Lwowie bawiła wycieczka dziewcząt rumuńskich, zorganizowanych w „Strajalari”, (organizacja przysposobienia wojskowego). Jedna z grup udała się na obóz harcerski do Puław, druga do Jaworek pod Szczawnicą.

Dwie ofiary niedźwiedzia. W Puszczy Białowieskiej pod Białowieżą pojawił się niedźwiedź, który napada na ludzi. Niedźwiedź pokaleczył ciężko Olę Nikiciównę z Majdanu, która w towarzystwie dziewcząt wiejskich zbierała w puszczy jagody. Poraniona została również przez niedźwiedzia Maria Palecynówna.

Pielgrzymka duńska w Częstochowie. Na Jasnej Górze gościła druga z rzędu pielgrzymka z Danii około kilkadziesiąt osób. Pielgrzymi obecni byli na nabożeństwie w cudownej kaplicy, następnie zwiedzili osoblności klasztoru i po południu udali się w powrotną drogę.

Święto bohaterskiego narodu

Polskie życzenia dla Belgii.

Dziś — w dniu 21 lipca obchodzi swoje święto narodowe zaprzyjaźniona z nami Belgia.

Wiemy bardzo dobrze, jaką rolę w życiu gospodarczym i kulturalnym Europy odgrywa Belgia, która pod berłem swych monarchów — Alberta I. i obecnie panującego Leopolda III doszła do niebywałego rozkwitu.

Cechą narodu belgijskiego jest przede wszystkim niezwykle przywiązanie do swej Ojczyzny i do króla, który jest jakby głową jednej wielkiej rodziny. Obecny król Leopold III, który wstąpił na tron po tragicznej śmierci swego ojca Alberta I w roku 1934, cieszy się ogromną popularnością. Znany jest powszechnie ze swych demokratycznych poglądów, często spotyka się go na rozmaitych obchodach, czy nawet w życiu codziennym, rozmawiającego z przedstawicielami różnych warstw społecznych.

Współpraca gospodarcza pomiędzy Polską a Belgią znajduje się obecnie na

najlepszej drodze rozwojowej. Wymiana towarowa między obu krajami stanowi w naszym bilansie handlowym poważną sumę i wynosi 35 do 60 milionów złotych rocznie. Wywozimy do Belgii w znacznych ilościach zboże, cukier, konie, natomiast przywozimy maszyny elektryczne, szyby lustrzane, motocykle itp.

Naród polski czuje do Belgii szczególną sympatię, gdyż w czasach niewoli wielu naszych wybitnych działaczy politycznych znalazło schronienie na gościnnej ziemi Belgów, gdzie mogło pracować nad wyzwoleniem Ojczyzny.

Polska i Belgia należą do tych krajów, których najgorętszym pragnieniem jest utrzymanie pokoju w Europie i przez współpracę narodów wniesienie do skarbcza cywilizacji nowych wartości kulturalnych. W dniu święta narodowego Belgii naród polski składa najszczersze życzenia temu narodowi, który w czasie Wielkiej Wojny zaimponował światu najdoskonalszym bohaterstwem.

Turcja podejmuje wielkie zbrojenia na morzu. Wkrótce uda się do Londynu turecka misja techniczna, celem przeprowadzenia na miejscu studiów w sprawie zamierzonych przez Turcję zamówień okrętów wojennych w stoczniach angielskich.

Szef sztabu milicji faszystowskiej w Królewcu. Szef sztabu milicji faszystowskiej gen. Russo złożył wieniec na sarkofagu Hindenburga w Królewcu, po czym udał się do Wiesbadenu.

Królowa matka egipska we Włoszech i na Węgrzech. Przybyła z Aleksandrii królowa matka egipska. Po zwiedzeniu miasta udała się do Wenecji i Budapesztu. Na powitanie królowej pojawili się w porcie konsul egipski oraz przedstawiciele egipskiej kolonii.

4000 urzędów dla udzielania ślubów. W całej Austrii otwartych zostanie 4000 urzędów dla udzielania ślubów cywilnych. 34 takich urzędów przypadnie na Wiedeń.

Wycieczka harcerzy polskich w Rumuni. W Czerniowcach bawiła w przejeździe liczna wycieczka harcerzy polskich z Gdańska. Byli oni gośćmi Komendy Harcerstwa Polskiego w Rumuni.

2 nowe wytwórnie samolotów w Anglii. W miejscowości Coventry powstanie nowa fabryka samolotów firmy Standard-Motor-Company. Prócz tego udzieliło ministerstwo lotnictwa zezwolenia na otwarcie nowej wytwórni samolotów w Bristolu.

Postępy misji katolickich w Afryce Południowej. Co roku nawraca się w kraju Basutoland w Afryce 10.000 osób. Obecnie na ogólną liczbę mieszkańców (550.000) jest 146.000, czyli więcej niż jedna piąta całej ludności, katolików. Misje katolickie w tej części Afryki posiadają 306 szkół, w których uczy się 70.000 dzieci, a wykłada 700 nauczycieli.

Nadburmistrz i radni miejscy ukradli 25 milionów lei. Władze rumuńskie wydały nakaz aresztowania byłego nadburmistrza miasta Craiova, Konstantego Negrescu oraz kilku b. radnych miejskich, podejrzanych o zdefraudowanie przeszło 25 milionów lei.

Były minister austriacki płaci alimenty. Zona b. ministra Stockingera, który zbiegł z Austrii podczas przewrotu, uzyskała rozwód sądowy, a Stockinger został skazany na płacenie alimentów w wysokości 500 mk miesięcznie.

Zaproszenie szefa sztabu argentyńskiego do Brazylii. Brazylijski minister wojny zaprosił szefa sztabu generalnego armii argentyńskiej generała Quiroga do odwiedzenia Brazylii.

Królowa Wilhelmina na kuracji. Królowa Wilhelmina holenderska przybyła na dłuższy pobyt do szwajcarskiej miejscowości kuracyjnej Bad Weissenburg.

Katastrofa kolejowa w Niemczech. Na stacji Alt-Reblim wydarzyła się katastrofa. Pociąg pospieszny, kursujący między Białogrodem a Słupskiem, wykołoił się. Wskutek wypadku zabity został palacz lokomotywy, a maszynista i konduktor odnieśli obrażenia.

Nieboszczyk „pobierał” rentę inwalidzką.

Brodnica. Stanisław Kowalkowski, zamieszkały w Brodnicy, Niskiebrodno, pobierał rentę inwalidzką z Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu 20,20 zł miesięcznie.

K. pozostawał pod opieką swych dzieci. Kwity rentowe otrzymywał z biura meldunkowego Zarządu Miejskiego, na podstawie których Urząd Pocztowy wypłacał mu rentę. Jednego dnia biuro meldunkowe, aby oszczędzić trudu Kowalkowskiemu, wydało od razu kilkanaście kwitów rentowych. Kowalkowski w międzyczasie zmarł. Pozostałe 6 kwitów rentowych postanowił wykorzystywać zięć, Bronisław Brzozowski, u którego K. do śmierci przebywał. Podra-

biał podpisy Kowalkowskiego i przez sześć miesięcy podejmował rentę inwalidzką.

Po wyczerpaniu kwitów, kiedy nikt w Urzędzie Pocztowym po odbiór renty się nie zgłosił, U. P. polecił rentę dostarczyć Kowalkowskiemu do domu przez listonosza. Listonosz stwierdził, że rentobiorca od kilku miesięcy już nie żyje.

Wówczas Urząd Pocztowy zwrócił się do Urzędu Stanu Cyw., gdzie stwierdzono, że K. zmarł 10 grudnia 1937 r. Wobec tego B. Brzozowski podjął niewłaściwie na szkodę Ubezpiecz. Kraj. 121,20 zł.

Sprawą zajęła się policja i przekazała prokuratorowi.

Jak miasto Skarżysko-Kamienna zostało poszafkowane przez administrację?

„Gazeta Polska” w artykule „Lamigłówek” podaje takie wiadomości o mieście Skarżysko-Kamienna:

„Miasto Skarżysko-Kamienna.

Gdzie leży? Między Radomiem a Kielcami. Dlaczego nie powiem dokładnie i po prostu w jakim powiecie, w jakiej gminie? Bo tego nie można powiedzieć ani dokładnie, ani po prostu. To wymaga całej litanii. Proszę mi nie zarzucać kłamstwa, jeśli litanię tę wyrecytuję. Miasto Skarżysko-Kamienna leży bowiem — cóż pocznę? — w

powiatach czterech: kieleckim, radomskim, koneckim i litewskim. Prócz tego leży też w pięciu gminach wiejskich: Szydłowiec, Skarżysko Kościelne, Wąchock, Suchedniów i Bliżyn. Czy to koniec? Nie.

Województwo ma w Kielcach. Dyrekcję pocztową — w Lublinie. Kuratorium szkolne — w Krakowie. Dowództwo korpusu — w Przemyślu. Diecezję — w Sandomierzu. Ubezpieczalnię (instancję odwoławczą) — w Radomiu. Urzędy skarbowe — w Końskich”.

Zenon Różański.

POWIEŚ SENSACYJNA.

45)

(Ciąg dalszy)

— Przeciwnie, proszę mówić wszystko. Każda pana uwaga jest dla nas bardzo cenna, bo umożliwi nam zrozumienie pobudek, jakie kierowały doktorem Bomanem. — A musiały one być niezwykle, skoro skłoniły tak wybitnego obrońcę prawa do popełnienia zbrodni.

— Ja przypuszczam, proszę panów, że najlepiej je zrozumie i wytłumaczy psychiatra... Ale jadę dalej... Następnym „murowanym” dowodem łączności między doktorem Bomanem a Excentrykiem była bomba zegarowa. Wykryto ją w przedziale, którym jechał od samej Warszawy Boman. Spoczywała aż do ostatniej chwili spokojnie... Ja proszę panów nie mogłem uwierzyć, żeby tak wytrawny detektyw i taki rutyniarz w tych sprawach jak Boman nie zarządził w chwilę po wyruszeniu pociągu w Warszawy rewizji wszystkich pakunków, znajdujących się w wagonie. To była elementarna ostrożność, konieczność nasuwająca się sama przez się... Takich zaś „niedopatrzeń” w ca-

lej tej sprawie było masę. Kludy aż w oczy, raziły na każdym kroku. Zwłaszcza mnie, bo w tym wypadku nie dziwi się komisarzowi Wroczeowskiemu, że szczegóły te przeoczył i tym samym nie mógł wyciągnąć z nich właściwych wniosków...

— Proszę pana... — przerwał nagle inspektor Moran. — Czy gdyby widział pan detektywa po raz pierwszy, słysząc o nim zresztą bardzo wiele, czy nasunęłyby się panu takie przypuszczenia, jakie nasunęły się panu?

Wyskocz zastanowił się, a po chwili odrzekł:

— Trudno mi jest odpowiedzieć, panie inspektorze, bo trudno mi jest myśleć kategoriami abstrakcyjnymi. Nie mogę odłączyć osoby doktora Boman od siebie i dlatego nie mogę na to pytanie odpowiedzieć. Te dowody o jakich już wspominałem były dostatecznie wymowne i uważam, że każdy w miarę zdolny detektyw powinien umieć je znaleźć. To byłaby chyba najwłaściwsza odpowiedź na pańskie pytanie, panie inspektorze.

— Wspomniał pan również o wypad-

kach, które osłabiały pańskie przypuszczenia. Czy mógłby je pan wymienić?

Bardzo chętnie. Te wypadki te jedyne zresztą wytłumaczenie nieudolności komisarza Wroczeowskiemu. Miał on prócz doktora Boman jeszcze jednego przeciwnika, a mianowicie przypadek. Przypadek bowiem zarządził, że w tym samym wagonie jechał były przestępca, zbiegły z więzienia na Świętym Krzyżu, Jan Durlacz. Legitymował się dowodem osobistym wystawionym na nazwisko Jana Madziary, pirotechnika. A wagon wedle zapowiedzi Excentryka miał być wysadzony w powietrze. To zestawienie musiało bezwzględnie wpłynąć na tok myśli komisarza Wroczeowskiemu, a całe dalsze zachowanie się Durlacza musiało podejrzania wzmocnić. Dalej, wśród pasażerów tego niesamowitego wagonu znalazła się para, która usiłowała przekupić wywiadowcę. Taka chęć jest dla każdego policjanta dostatecznie wymowną legitymacją. To znowu musiało wywrzeć pewien wpływ na myśli komisarza, a przecież nie wiedział, że jedynym grzechem owych młodych ludzi było to, że w tajemnicy i na przekór rodzinie pobrali się i za fałszywymi paszportami chcieli się dostać do Paryża, by tam wśród obcych urządzić sobie życie. Przypadkowo również wśród pasażerów tego wagonu znalazła się osoba ciężko chora umysłowo. Cierpiała na manię prześladowczą i pod wpływem tego wszystkiego co działo się w wagonie usiłowała popełnić samobójstwo. Wszystko to było bardziej, niż niezwykle i musiało wywrzeć wpływ na każdego, kto się z tym stykał. Zachowanie się tych wszystkich wymienio-

nych osób było tak niesamowicie dziwne, że komisarz Wroczeowski nie mógł nie zwrócić na nie uwagi, a tym samym mógł nie zwrócić jej na rzeczy istotnie ważne dla samej sprawy. To tłumaczy go, bo w okolicznościach, jakie zaistniały w wagonie, rzucenie podejrzania na człowieka cieszącego się opinią króla detektywów, było by co najmniej bzdurą. Ja jeden mogłem patrzeć na wszystko właściwie, bo od samego początku patrzyłem pod pewnym kątem widzenia. I to nieraz miażdżyło mi się w głowie, bo zmiany sytuacji następowały zupełnie jak w filmie, sceny zmieniały się z minuty na minutę, z sekundy na sekundę nawet...

Tu Antoni Wyskocz urwał, bo opowiadanie to zmęczyło go. Zapalił nowego papierosa i nalał sobie z karafki pół szklanki wody. Wypił kilka tyków i spojrzał na sędziego Jarkowskiego, oczekując dalszych pytań.

— Mnie jeszcze jedna rzecz ciekawi — odezwał się inspektor Moran. — Kiedy i na skutek czego zdobył pan absolutną pewność, że Boman i Excentryk to jedna i ta sama osoba. Z tego bowiem wszystkiego co powiedział pan dotąd wnioskuje, że przez cały omówiony dotąd czas kierował się pan domysłami.

— Tak też i było do pewnego momentu. Pewność zdobyłem przy odnalezieniu ostatniego listu Excentryka. Ten list był dla mnie niejaką biletem wizytowym doktora Boman...

Twarze obecnych wyrażały ciekawość.

— Z listu? — spytał krótko sędzia Jarkowski.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Dla Naszych Pań

Przed plotkami i złymi językami ludzie uciekają na urlop za granicę.

Fala upałów wzmagą się. Gorąco dla urozmaicenia przepłatane jest burzą, grzmotami, piorunami i ulewą. Z wielką zazdrością, szczególnie w wielkich miastach spoglądają na kobiety mężczyźni, którzy w dosłownym słowa tego znaczeniu stali się „niewolnikami mody”. Mimo upałów strój męski pozostaje bez zmian, gdy strój kobiet coraz bardziej zyskuje na lekkości i przewiewności.

Kto tylko może ucieka z miasta. Nic też dziwnego, że nasze uzdrowiska są przepelnione, a już największy ścisk panuje nad polskim morzem. Wiele osób jednak szczęśliwie potrafiło zaopatrzyć się wcześniej w paszporty i wyjechało za granicę. W bieżącym miesiącu poza granicami kraju znalazło się 62 tys. osób. Szczególnie pod tym względem uprzywilejowana jest Warszawa, gdyż ze stolicy wyjechało 23 tys., w tym znaczna większość kobiet.

Rozmawiałam z kilkoma paniami na temat, czy przy naszej sytuacji gospodarczej w kraju wskazane są tak liczne wyjazdy za granicę? Zastanawiało mnie, dlaczego istnieje tak wielki pęd wyjazdowy poza granice kraju? Prawda, że zagranica jest częściej tańszą i całkowita zmiana otoczenia wpływa dodatnio na organizm, potrzebujący wypoczynku. Okazuje się, że ludzie uciekają przed ludźmi. Okazuje się, że Polska jest za „małą”, iż gdziekolwiek byśmy się wybrali, wszędzie spotkamy wiele znajomych, lub co gorsza — znajome, nawet te, których najmniej chcielibyśmy spotkać. I to jest wielkim minusem wszelkich wyjazdów do krajowych uzdrowisk. Świadomość, że każdej chwili spotkać się możemy z znajomą twarzą z tego samego miasta, z tej samej dzielnicy wielkomiejskiej, a nawet z tej samej ulicy, lub co gorsza z tego samego domu, mimo, że nie było co do wyjazdu żadnej zmywy — jest uczuciem bardzo przykrym.

Wiemy, jak złośliwe są ludzkie języki. Już one dobrze dały się nam we znaki w mieście. Tymczasem w okresie wakacyjnym — wypoczynkowym owi ludzie o „złobnych nalogach” nadużywania swego języka i „używania” sobie cudzym kosztem mają najwięcej okazji do plotkowania, choćby dlatego, że jest więcej czasu i sposobności ku temu. I bądźmy szczerzy: potrafimy być bardziej wyrozumiale dla mężczyzn, gdy podpatrujemy ich życie wakacyjne, odpoczynkowe, pozbawione wszelkich konwenansów, bardziej szczerzy i otwarte, — a jakże surowo osadzamy kobiety, gdy te chcą być bardziej sobą, kiedy będącej na urlopie zdaje się, że jest absolutną panią swoich poczynań, że może nie tylko wstawać kiedy chce, ale robić to wszystko,

co jej się podoba. I gdy spotykamy dokoła siebie taką niezdrową atmosferę ciekawości nieuzasadnionej znajomych, nie wpływa to dobrze na nasze samopoczucie, a chodzi przecież i o to, że obok zdrowia fizycznego jakże ważne jest zdrowie psychiczne, że nasz wypoczynek musi być zbalansowany nie tylko dla ciała, ale i dla ducha. Tym się tłumaczy, że za bardzo szczęśliwie uważamy te panie, które mają możliwość spędzenia wakacji poza granicami kraju. Nam wszystkim należy się urlop. Każdej gospodyni domu, ale życie jakże dalekie jest od ideału, a nawet pozbawione jest prostej sprawiedliwości i poczucia słuszności.

ści. Wiele jest takich pań, które nie mogły sobie pozwolić na wyjazd. Te zaś, które wyjechały z dziećmi na wakacje niewiele będą mogły skorzystać, gdyż zwałkiem troski i obowiązków zabrały ze sobą.

Ze szpalt pism codziennych i z prasy kobiecej wieje do nas przede wszystkim wiatr od morza: tam się przeniosła bajecznie kolorowa moda letnia. Kolory widzimy na główkach, nogach, jak również i na rękaw w postaci rękawiczek.

Kostiumy plażowe zredukowano do ostatek niemal granic. Pyjamy widzimy o kroju zupełnie już męskim, choć nie stanowią już one „rewelacji”. Kapelusiki, nawet słomkowe mają wycięte główki, ale jakże wiele pań przy tym zapomina, że do tego trzeba młodej twarzy i świeżej cery. Sandały nosimy na grubych drewnianych podeszwach, bo są i lekkie i odpowiednie na piasku i w lesie.

Z. Zaw.

Pani w ogrodzie.

Lato jest w tym roku takie, że nie wiadomo kiedy będzie najbardziej słoneczna pora, którą wykorzystać będzie można na wakacje. To też największą przyjemnością dla właścicieli chociażby najmniejszej działki jest spędzenie każdej wolnej od zajęć chwili we własnym ogrodku. Wiatr, ciepły deszcz ani upał nie odstraszy miłośników przyrody od zajmowania się własnym ogródkiem.

Naturalnie, garderobę musi pani posiadać odpowiednią, aby móc swobodnie poruszać się pomiędzy grządkami. Trzeba więc wybrać tego rodzaju tkaniny, które nie niszczą się prędko, dobrze się piorą i nie są zbyt kosztowne. Wszelkiego rodzaju płótna i len w kolorach będą odpowiednio na garderobę ogrodową.

Fartuch ogrodowy z wzorzystego kretonu z czerwonym brzegiem będzie się podobał zapewne każdej pani.

Kieszenie muszą być wszystkie mocno, aby się nie oberwały, jeśli pani w nie włoży nożyczki lub inne potrzebne narzędzia.

Na rycinie ogrodniczka nosi białą sukienkę linianą i jasno błękitny fartuszek wzorzysty z czerwonym obramowaniem.

Mała córka, towarzysząca mamusi w ogrodzie, ma fartuszek z kretonu, ozdobiony haftem lub wzorzystą tkaniną. Aby zabezpieczyć głowę przed słońcem, należy pamiętać o kapeluszu z dużym rondem.

Kącik Pani domu.

Krem bananowy.

Trzy duże banany, rozetrzeć na bardzo gładką masę. Pół kwarty śmietany zagotować z cukrem i wystudzić, później dodać do tego masę bananową i ¼ kwarty ubitej śmietanki, dodać kieliszek dobrego likieru, wymieszać i wstawić do lodu.

Syrup domowy.

Pół funta cukru i ¼ kwarty wody, odrobina cynamonu i parę goździków zagotować razem. W czasie gotowania można dodać soku z cytryny. Gotować płyn ten tak długo, aż trochę zgęstnieje. Syropem tym, polewa się gotowane gruszki lub jabłka.

Obwarzanki.

Wymieszać razem 4 filiżanki mąki, 4 jajka, 1 filiżankę cukru, 1 filiżankę mleka, 3 łyżeczki proszku do pieczenia, ½ łyżeczki soli, 2 łyżki roztopionego masła i dobrze wyrobić ciasto. Później wykrawać odpowiednią foremką i smażyć na gorącym smalcu.

Rady praktyczne.

— Kozuszek popielaty najlepiej czyścić tak, jak się czyści zamusowe, popielate obuwie, tj. całą skórę natrzeć przy pomocy szczoteczki zgrzaną na papkę kamieniem do czyszczenia popielatego obuwia, rozrobionym benzyną. Gdy benzyna wyschnie dobrze wyszczotkować, żeby proszek opadł. W składach aptecznych można kupić taki kamień do czyszczenia popielatego obuwia. Jest to zwykle po prostu magnesia podfarbowana na odpowiedni kolor. Można go rozrobić wodą, ale lepiej benzyną, bo skóra od wody twardnieje. Do obuwia płóciennego lepsza jest woda.

Soki z jarzyn dają piękną cerę i zgrabną figurę.

Od pewnego czasu nawojuje się energicznie do picia soków owocowych i jarzynowych, które przyczyniają się w dużej mierze do utrzymania zdrowego wyglądu. Jednak wysoka cena na wymienione produkty uniemożliwia korzystanie surówek.

Obecnie, w sezonie letnim, kiedy świeże owoce i jarzyny są znacznie tańsze, więcej pań będzie mogło przeprowadzić kurację surówkową. Poniżej podajemy kilka przepisów.

Na piękną cerę działa znakomicie sok z marchwi i pomarańczy. Trzeba oskrobać marchewkę i pokroić ją wzdłuż na cienkie paski, które umieszcza się pod prasą. Jeżeli marchewka jest bardzo sucha i daje za pierwszym razem mało soku, można ją wycisnąć po raz drugi. Mieszając sok z marchwi z tą samą ilością soku z pomarańczy, należy pić trzy szklanki dziennie, a niedługo cera wglądzi się zupełnie.

Na zeszczuplenie działa najlepiej sok z kapusty. Całkiem świeżą kapustę kroci się w płatki i wyciska. Dwie trzecie tak uzyskanego soku, pomieszanego z jedną trzecią soku z cytryny, albo grape fruit, dadzą doskonały ekstrakt, obfitujący w żelazo i magnezję. Aby utrzymać smukłą figurę, najlepiej używać sok z czerwonej kapusty i z grape fruit bez cukru. Sposób przyrządzenia jest taki sam, jak przyrządzenia soku na zeszczuplenie. Sok z czerwonej kapusty jest jednym z najlepszych napojów, regulujących przyrost tłuszczu. Trzy kielisz-

ki dziennie przed lub po jedzeniu zapewnią utrzymanie smukłej sylwetki. Ekstrakt z kapusty, cytryny i ogórka przyczynia się także do uzyskania szczupłej figury.

Przed użyciem jarzyn, trzeba pamiętać zawsze o tym, aby je dokładnie umyć, ale nie obierać ze skórki. Kilka kropel cytryny lub pomarańczy daje przejrzystość napojom sporządzonym z jarzyn, które podaje się dobrze zamrożone.

Pisma kobiece.

A. W. „Nektar”. — Wyrób płynnego owoce sposobem domowym. Poznań, 1938 r. S. A. Ostojka, cena 0,90 zł. Autor omawia szczegółowo znaczenie soków dla organizmu. W poszczególnych rozdziałach informuje czytelnika wyczerpująco o doborze owoców i jarzyn, o przygotowaniach i wyrabianiu soków. Poza tym książka zaopatrzona jest w spis firm zajmujących się produkcją potrzebnych przyborów.

„Przegląd kobiecy” na sierpień, wydany całkowicie w języku polskim, zawiera modele letnie i pierwsze jaskółki jesieni. Oprócz ślicznych sukienek kompletów płaszczy i kostiumów — mamy bogaty dział kobiecy i literacki, który jest interesującym uzupełnieniem numeru. Administracja „Przeglądu kobiecego” mieści się w Warszawie przy ul. Bielańskiej 20, w Bydgoszczy nabyć można w księgarni Gieryna.

Anglicy są bardziej zabobonni niż murzyni w głębi Afryki.

W mglistym Albionie, w oparach spleenu, whisky i gęstego jak dym fogu bujnie się krzewią wszelkie zabobony. Cywilizowany gentleman w popielatym cylindrze i nienagannie wyprasowanych spodniach jest niemniej przesądny niż murzyński pucybut w dalekiej Ugandzie.

Oto kilka zabobonów czysto angielskich, o których pisze w związku z wyjazdem pary królewskiej do Francji, paryski miesięcznik „Diane”.

Szanujący się Anglik nigdy nie zapali trzęciwego papierosa, boi się rozsypania sól, drży ze strachu, gdy słuźce lusterko i niezmierne często szuka nerwowym ruchem nieheblowanego drzewa, żeby je dotknąć dla „odczynienia” czarów.

Nie obrażać drabiny!

Wiadomo, iż Anglik z reguły nie urządza wesela w maju. Natomiast na widok kominiarza zrywa kapelusz (nie przez uprzejmość, ale ze strachu przed „złym spojrzaniem”). Za nic w świecie nie przejdzie pod drabiną, a gdy mu się to zdarzy, to będzie tak długo trzymać skrzyżowane palce, wskazujący i wielki, aż na drodze pojawi się pies. Tylko w ten sposób można odwrócić straszne nieszczęścia, jakie grożą człowiekowi, obrażającemu drabinę.

Na szczęście mają Anglicy mnóstwo środków da odczynienia fatalnych wpływów. Detektyw zatrudniony w Scotland Yardzie nigdy się nie rozstaje ze starym kartoflem, który w przekonaniu policjanta jest niezawodną maskotą. Osoby, które miewają krwotoki z nosa, noszą naszyjnik z dziewięciu jedwabnych, czerwonych nitok. W Devon wieśniaczki leczą w następujący sposób kłuszkę: włos wyrwany z głowy chorego dziecka kładzie się na kawałek chleba posmarowany masłem, przykrywa się drugim kawałkiem chleba i częstuje się tym przysmakiem obcego psa. Pies musi być „obcy”, bo „swojacek” nie odegra w tym wypadku roli odczynienia uroku. Zamiast wypalać brodawki elektrycznością, dotyka się je kamykiem, który następnie owija się w szmatkę i wyrzuca na drogę. Ten, kto podniesie zawiniątko „przejmie” brodawkę od osobnika cierpiącego.

Kolor zielony przynosi nieszczęście.

Kolor zielony, uważany na kontynencie za symbol nadziei, posiada w Anglii fatalną opinię. Podobno przynosi nieszczęście. Ostatnio pewien hotelarz ze znanej nadmorskiej miejscowości we Francji, uczęszczanej przez turystów angielskich, sam na własnej skórze sprawdził działanie zielonego koloru. Kazał bowiem wymalować wszystkie pokoje na piękny, szmaragdowy kolor, lecz gdy rozpoczął się sezon, musiał biedak zamalować ślany, narażając się na duże koszty, gdyż żaden Anglik nie chciał u niego się zatrzymać. Można się założyć, że nikt z kupujących nie otrzymał w magazynie pakunku zawiniętego w papier zielony.

Anglicy są arbitrami mody męskiej. Rzadko jednak paradują w nowych ubraniach, gdyż w wielu okolicznościach tylko stary garnitur przynosi szczęście. Żaden Anglik nie będzie grał w golfa w nowym ubraniu, bo niechybnie przegrał partię. Sportsmeni we wszelkich konkursach i meczach występują w najstarszych ubraniach, które jakoby nasycone są dobrymi fluidami.

Jedynie w biurze Anglik wystrojony w nowiutki komplet musi poddać się obmacywaniu przez kolegów, którym cudze ubranie, jakoby przynosi szczęście.

Anglik cieszy się, gdy znajdzie szpilkę, bo to dobry znak. Martwi się na widok zezowatej kobiety, bo przynosi pecha. Natomiast mężczyzna zezowaty przynosi szczęście. Cudowną żywą maskotą jest każdy garbaty.

Czajnik i bliźnięta.

Nigdy nie należy wywracać materaca w piątek, bo to wywołuje kłótnie w domu. Świętym omenem jest spotkanie karawanu, bardzo złym — spotkanie ślubnego orszaku.

Anglik nie podaruje nikomu parasola ani chustki do nosa, bo obdarowany miałby niebawem powód do lez. Nie obdarowuje się młodej matki wyprawką dla dziecka, bo dziecko mogłoby umrzeć. Jeżeli dwie młode kobiety będą częstować się o piątej po południu herbatą z jednego czajnika, mogą mieć bliźnięta (można sobie wyobrazić, że w dzisiejszej Anglii nie jest to pożądane!).

„Smocza krew” przeciw niewierności.

Rybak szkocki za żadne skarby nie wyruszy na morze, jeżeli spotkał na drodze kulawego, a w Kornwalii nie wyruszy na połów, jeżeli podczas rozmowy padło słowo „zając”.

Amatorzy koni i wyścigów trzymają zawsze w stajni suchą kość, która ma strzec konia przed chorobą.

Zony lordów i ferytyczne pokojówki często kupują w składach farb tak zwaną smoczą krew. Jest to świetna maskota przeciw niewierności. Smocza krew, barwy brunatno-czerwonej wydobywa się z pewnego drzewa i używa się do fabrykacji lakierów i pokostów. Jak twierdzą wtajemniczeni, substancja ta jest przesycona czarodziejскими fluidami. Jeżeli niewielką ilość smoczyczej krwi zapalić o północy i recytować magiczną formułę, to z pewnością zdradzająca żona lub zdradzający mąż ukorzą się i nawrócą do domowych pieleszy.

Pełna tabela loterii

2-gi dzień ciągnięcia II-ej klasy — 42 loterii

I i II ciągnięcie GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana z 5.000 nr 85064.
Zi 15.000 nr 29827.
Po z 10.000 nry 130179 141870
Po z 5.000 nry 21561 36714 114308
Po z 2.000 nry 13528 21540 37366 87220 105608
Po z 1.000 nry 11498 20700 39138 73217 76213 92236 99266 107460 121155 152499
Po z 500 nry 3569 16142 25607 48523 69702 94492 96520 153664
Po z 250 nry 1364 12292 14110 20306 20350 22045 26456 27452 28026 28549 32577 36451 44087 46859 54037 54514 56298 57110 60526 65235 70630 77736 81964 83699 85211 85294 92758 93430 94033 102088 102695 108120 120580 121911 129426 130621 131651 136870 140919 143240 146893 151499 151800 157861

Wygrane po 125 zł

12 116 271 961 1335 64 615 758 945
51 2063 125 791 3218 38 487 813 967
4172 336 44 457 5140 294 428 558 944
98 6095 142 89 283 345 521 765 7053
8045 429 658 9111 237 69 319 599 690
772 10026 172 231 471 94 545 87 94
717 11004 558 721 827 20 43 12052 304
933 13731 14083 129 624 706 841 49
15046 394 407 544 85 620 16057 139
278 97 311 434 843 17038 46 84 369
469 695 748 967 18073 92 37 385 481
516 766 936 19478 786 865 20074 438
532 753 62 21034 65 199 336 42 519
98 22702 821 23107 394 455 58 526
962 24016 294 613 25054 102 318 468
600 84 886 93 924 26521 627 701 840
27046 65 197 260 75 345 944 51 28680
773 947 29396 711 30138 260 352 828
31490 642 941 42 32084 438 809 63
33306 679 34114 53 261 353 553 35432
67 774 36079 37200 9 601 89 810 14
38084 112 39015 491 658 801 32 40046
134 754 955 41050 277 372 518 42056
632 943 43335 93 777 44052 430 787
914 45027 170 279 625 46763 47182 452
586 719 822 48048 511 600 2 935 83
49158 494 51096 215 52181 320 783 827
932 53252 752 68 969 54948 55247 326
42 694 740 83 949 56160 75 351 63
854 57292 350 94 59250 58 793 974
60081 106 84 642 927 61110 51 311
778 888 996 62130 61 348 66 631 840
63019 118 372 497 854 64034 150 232
562 751 96 65738 987 66026 322 535
68327 541 662 99 69486 660 70403 527
770 802 66 919 71086 14157 92 281 707
962 72248 322 73083 208 829 913 74030
144 55 245 657 76 957 75054 374 452
570 618 748 991 76019 103 698 77715
78017 76 252 808 79490 666 828 80
94 924 80100 544 81038 303 85 86
82377 688 92 703 947 83409 57 839
84015 157 331 624 85286 86076 129
244 488 87112 384 702 93 88006 253
81 89050 579 745 826 923 90014 76 552
711 990 91254 312 92483 93408 10 603
94298 677 902 82 95551 633 96175 365
863 962 97005 37 582 98231 330 99270
327 38 73 793 100478 101770 92 859
102027 103051 109 201 711 99 104019
221 309 737 59 105543 744 106937
108404 595 109341 882 110472 617
11050 128 261 860 112006 702 950
113041 60 131 467 85 848 114541 937
115038 386 853 116283 343 471 117310
20 433 118111 99 404 918 118040 250
454 560 835 120148 257 377 440 792
951 121032 390 841 122853 123517

124065 993 125130 483 126212 844
127094 353 408 885 948 57 128202 406
543 631 796 129185 921 130073 883
915 131496 519 885 132485 13378 134506
37 606 71 135051 342 83 427 585 779
136080 125 420 23 599 640 137007 465
540 85 138123 70 139186 140249 994
141038 56 69 205 39 74 735 142643
146090 144084 158 620 714 145263 520
664 707 27 67 146112 257 414 517
147459 760 883 148059 264 70 800
149288 785 150007 687 802 96 958 71
151416 26 514 713 41 914 95 152011
81 145 298 380 998 153042 89 228 89
615 996 154051 77 214 329 94 99 486
684 932 155110 63 269 855 62 156402
157066 158013 489 760 159408 9 973

Wygrane po 62.50 zł

59 90 11 230 346 622 39 848 1180
257 366 87 545 675 70 871 920 2400
653 759 93 3331 77 82 83 320 740
4024 388 436 509 83 651 84 752 827
5004 111 48 265 344 667 719 44 73
83 6127 217 59 70 406 61 686 839 902
28 7156 76 224 450 628 901 8060 122
337 48 413 914 9020 160 407 563 636
803 964 10114 285 350 54 59 89 405
13 51 547 83 628 714 11193 481 589
807 52 94 12055 164 240 322 423 70
966 13031 123 282 475 659 844 14003
26 35 380 624 95 724 956 15092 182
236 403 523 667 703 942 16039 142 297
532 758 17011 215 35 412 759 982
18168 411 26 645 792 19036 162 282
360 475 550 657 865 20009 388 22 37
21130 600 38 706 51 849 83 22028 133
592 605 23011 532 620 290 24412 554
945 75 86 25127 264 321 463 607 733
924 26061 115 89 454 701 27046 95 104
80 90 552 638 29116 361 468 94 549
30052 279 45 496 31614 24 941 32153
85 294 536 74 718 870 33031 165 333
890 720 893 34012 78 522 655 898 985
35184 229 601 743 909 36123 311 488
621 708 934 37075 252 383 73 504 45
732 947 38028 58 150 251 328 56 490
624 852 86 39096 321 424 18 41 562
774 948 40347 467 549 743 856 83
41064 244 51 345 421 49 662 87 897
42003 32 79 503 43016 46 53 214 72 378
413 49 561 74 753 45085 284 342 401
58 845 910 46122 225 669 47155 277
457 64 69 617 819 74 48175 342 440
82 574 303 7 30 49406 96 892 50110 288
355 480 90 838 900 51308 884 62032
307 53 430 60 513 98 868 53121 41 611
735 844 54041 494 502 952 55250 600
56165 343 532 722 57344 610 39 887
58026 468 566 831 940 59358 402 942
60161 643 53 61 62193 47 219 682 63134
300 830 65052 405 83 530 746 801
66156 234 341 416 75 516 885 976
67228 55 974 68204 302 641 712 25 951
69417 560 80 659 751 64 821 83 70135
213 71424 48 52 873 948 72152 584 795
914 73103 13 59 442 624 74248 538 665
919 75092 134 347 452 618 90 27 892
95 76113 689 714 819 77023 478 517
915 42 78158 862 79132 344 63 479 628
708 35 852 80019 179 625 81126 278
474 78 574 821 908 51 71 82099 150
259 97 343 498 603 706 815 995 83267
368 84079 230 324 45 553 676 718 804
85076 514 86085 87003 23 150 226 97
320 445 636 784 810 931 88252 394
641 942 77 89134 401 52 74 79 90443
515 622 24 710 868 91330 582 719 926
92192 827 9300 176 323 45 537 720
94112 244 815 915 95041 404 754 96024
180 86 305 519 897 97013 80 322 547
98013 58 69 684 817 37 70 99063 162
212 934 86 100275 348 461 80 101017
188 229 381 99 724 88 102048 354 696
103169 646 104162 405 44 756 904 62
105444 610 833 90 901 106010 52 56

482 570 107059 397 439 513 719 849
108669 109024 42 899 683 719 807
110545 971 111250 479 552 63 848
112728 51 802 113011 192 360 69 473
681 989 88 114012 519 935 57 115339
61 116010 125 349 117025 32 290 436
867 118022 104215 470 694 119018 199
231 421 89 632 714 864 120582 649 948
121100 490 798 803 18 122185 428 535
658 123207 41 49 399 451 782 890 990
124382 88 567 125110 577 125178 262
530 128082 145 332 409 854 67 78
129885 130220 333 522 604 614 49
131039 283 519 855 911 132123 389 588
600 99 133158 201 15 842 933 134038
182 267 548 865 135159 211 405 17
720 136098 210 350 423 673 137017 588
558 716 44 8063 138022 168324 454 717
139026 52 855 910 53 140365 90 456
956 141137 278 349 576 623 768 960
142068 130 87 392 144018 169 265 420
502 625 51 83 858 956 81 146119 306
89 523 86 637 771 855 915 33 146061
236 69 93 339 834 147139 246 81 410
647 904 148189 420 762 149084 143 390
451 695 880 150037 214 339 151199 237
789 868 59 912 152077 335 598 665
784 153038 237 340 82 558 789 881 945
154122 742 61 89 811 47 155277 99
688 794 914 156152 550 804 157008
829 158025 127 221 852 92 159021 24
63 141 368 493 594 942

III-cie ciągnięcie

Wygrane po 125 zł

556 795 839 1195 216 74 2299 895 914
3296 873 4437 840 9267 77 837 6886
7436 657 998 8667 94 9424 93 11157
450 693 748 13153 313 23 50 457 542
941 14840 15251 426 534 750 84 16108
572 721 17028 887 18180 931 21106 91
890 22279 766 23001 178 98 450 517
938 24544 25175 676 701 27228 49
28830 29440 70 780 30417 31275 32506
618 33425 525 652 34165 282 575 725
35227 36151 343 91 720 50 37565 619
38103 39553 885 41330 491 670 71
42814 43850 44308 407 789 45139 645
46416 685 711 841 47309 53 49576
50989 91532 670 841 62066 172 53161
511 639 54473 56302 58206 341 718
59243 63 484 740 61038 237 60 900
62395 559 63283 3777 645 977 88 64363
511 65375 66140 67737 69524 842
70837 71131 608 25 745 88 72043 203
73359 708 74557 75940 76384 874 91
77158 78069 763 79199 723 94 80466
742 885 933 61 81112 382 463 82019
164 8358 858 962 73 84130 39 86019
87593 779 917 88443 926 89763 90060
947 50 91324 92024 93760 894 94128 389
496 95788 96269 664 97404 828 969 74
98202 86 992 99055 100834 101064
102596 103474 104287 560 784 841
105481 749 932 106962 107241 419 700
108042 109350 806 91 110309 111077
945 112335 113827 115289 784 921
11641 840 117741 118045 119286
343 120063 183 889 121628 289 964
123611 788 865 908 124173 235 125480
942 126014 625 99 127230 344 471 978
128185 581 828 71 908 129249 130223
369 794 978 131308 619 133320 135259
615 136385 137894 138600 139285 325
149105 144426 762 145454 743 146781
914 147508 148392 149034 67 150277
152530 153705 154166 412 155249 377
157872 982 95 158650 150292.

Wygrane po 62.50 zł

435 664 72 1208 745 2286 704 966
3369 907 4771 840 5299 400 988 6026
122 972 85 7101 44 282 614 8250 333
521 984 9406 748 904 10106 115 44
11069 216 12119 578 13267 483 593

737 872 14466 556 895 15392 411 745
16032 523 571 76 601 17051 223 498
712 26 38 802 18771 75 19408 73 560
804 20241 811 21182 368 537 798 812
22216 377 683 23103 418 638 24013 28
356 89 438 589 25658 26019 55 374
406 559 82 27051 720 945 28000 830
29269 71 555 804 30104 410 31239 91
62 32455 537 700 33048 95 119 685
726 953 34423 953 36502 690 787 978
3717 41 572 77 913 36 38157 39048
497 775 40405 78 535 794 41486 521
84 658 42102 514 629 71 43537 995
44693 45022 100 233 447 99 46898
47105 451 48334 36 453 505 49394 484
766 60656 820 15179 651 52493 605 913
53 53104 52 201 647 883 54624 879
55487 620 838 56148 225 498 551 57024
174 209 498 688 58276 654 805 59443
785 810 60175 242 741 61404 970
62619 63071 81 87 354 64041 465 995
65090 356 502 66218 67277 835 965
68515 780 69484 896 70284 574 982
72055 113 203 446 862 73620 753 74547
76486 77014 510 40 78483 629 787 835
79044 508 80097 364 452 81053 400 82
981 82062 295 662 754 83271 410 51
69 540 819 84131 208 307 84 85066 497
86423 87309 457 880 901 89064 426
995 90731 32 91101 5 845 92359 74 82
107 6645 93071 88 538 997 94476 95261
577 96146 7 386 97126 99015 216 352
71 492 911 100183 429 604 101044 255
798 102387 514 951 103086 292 94 467
831 73 104670 912 106055 107778 81
109196 268 69 313 455 110003 72
111410 75 112068 410 75

Wygrane po 62.50 zł

114423 115005 154 248 687 757
116271 336 538 884 117222 654 118269
709 945 119068 700 120090 491 506
121001 425 988 122197 594 649 123268
398 418 429 924 124503 888 125857
126434 982 57 127177 372 80 129467
789 94 880 130216 508 691 975 131924
132959 133291 425 799 134020 358
135328 607 25 867 137130 43 138052
125 262 591 139016 601 969 140248 384
404 848 141027 168 466 974 142166
441 143042 134 231 393 507 98 144012
70 437 559 639 743 846 145279 373
147521 148365 436 149149 488 603 674
150438 567 776 151865 938
152061 535 153012 148 582 836 154424
47 671 835 156126 458 657 803 157146
158181 159617

IV-te ciągnięcie GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana 20.000 zł nr 21835
Zi 15.000 nr 104679
Zi 10.000 nr 155389
Po 5.000 zł nry 17359 111011 12812 128686
Zi 2.000 nr 51625
Zi 1.000 na n-ry: 14326 51917 59956 108289 117222 144448 158741
Zi 500 na n-ry 38094 70516 75921 91370 104283 105343 106623 113697 123141 137414 142171 151225 156469
Po z 250 nry 2172 2363 4019 10554 10611 14718 14121 15387 16153 22395 2603 26463 31779 15376 35940 38839 39 47523 50091 66005 70341 72427 73601 74047 78763 82864 85887 90110 95658 98662 98880 100615 110072 112742 119106 121191 123325 123937 140888 143409 144511 155464 155236
959 1259 2234 3251 584 697 988 —
4121 288 6439 94 754 7267 682 725 —
6124 563 939 9273 389 446 994 10125
818 27 799 12398 594 96 801 13052 220
26 514 783 832 967 14738 16700 17006

1

Z Wielkopolski i Pomorza

NASI SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

INOWROCŁAW

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Biblioteka Tow. Czytelników Ludowych mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17 do 19.

Biblioteka Kolejowego Przysp. Wojsk w świetlicy „Ogniska” przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19.

Karetka sanitarna, tel. 276 czynna w dzień i w nocy.

Dyżur nocny pełni apteka „Pod Złotym Lwem”.

Repertuar kin:

As: „Braterstwo krwi”.
Słońce: „Parada miłości”.
Stylowy: „Sto pociech”.
Świt: nieczynne.

— **Uczmy się latać!** Koło szybowcowe LOPP w Inowrocławiu organizuje IV kurs teoretyczny, przygotowawczy do praktycznego szkolenia szybowcowego. Kandydaci, chcący wziąć udział w kursie teoretycznym, a następnie praktycznym, winni się zgłosić do dnia 23 lipca 1938 u sekretarza koła p. Klimkiewicza w publicznym szpitalu powiatowym w Inowrocławiu w godz. od 13—15. Opłata za kurs teoretyczny wynosi 2 zł, natomiast za kurs teoretyczny łącznie z praktycznym 15 zł.

— **Ostatnie dni wystawy „Bydgosta”.** Interesująca wystawa grupy artystów „Bydgost” za kilka dni zostanie zamknięta. Należy skorzystać jeszcze z okazji poznania prac malarskich, graficznych i sztuki stosowanej. Wystawa otwarta codziennie od godziny 10 do 19 w Parku Miejskim. Wstęp 25 groszy.

— **Wycieczki.** Polskie Tow. Krajoznawcze łącznie z biurem podróży „Orbis” organizuje następujące wycieczki: 21 lipca do Strzelna i Markowic. Wyjazd o godz. 15,30 autobusem z przed solanek. Koszt przejazdu w obie strony 3,40 zł. Dnia 22 lipca do Kruszwicy. Wyjazd o godz. 15,30 autobusem. Koszt przejazdu w obie strony 3 zł od osoby. Dnia 24 lipca do Biskupina. Wyjazd o godz. 13,15 autobusem sprzed solanek. Koszt przejazdu w obie strony 6 zł od osoby.

MOGILNO. (mk) Kat. Stow. Kobiet urządziło 4-tygodniowe półkolonie letnie dla niezamożnych dzieci. Dzieci gromadzą się codziennie w szkole powszechnej nr 1 i jest ich 60. Kierowniczką kolonii jest nac. K. S. M. z p. Balcerowiczówna.

— Przyniesła wybuchła wśród bydła w maj. Świerkówiec. Władze wydały zarządzenia ochronne.

— W sali Domu Katolickiego odbyło się organizacyjne zebranie Tow. Pomocy Młodzieży Wiejskiej. Tow. to ma na celu skupić absolwentów Uniwersytetu Ludowego i pielegnować oświatę wśród młodzieży wiejskiej. Zapisali się 14 członków. Do zarządu wybrano pp. H. Lewickiego z Goryczewa, M. Kozłowskiego z Wyrobków i Kurdiana z Szczepanowa.

STRZELNO. (mk) Wikariat II objął neoprezbiter ks. Kinecki z Trzemeszna.

TRZEMESZNO. (mk) W Lulkowie nieznanymi sprawcy włamali się do piwnicy rolnika Krzewińskiego i skradli mięso z 3-ctr. wieprza, świeżo ubitego.

ŻNIN. Do lokalu p. Rucińskiego zwołane zostało 16 hm. nadzwyczajne walne zebranie Koła Zw. Podoficerów Rez. ziem zach. celem dokonania wyboru nowego zarządu. Wybrano pp. Jarosława Smorowskiego — prezesem, St. Jagodzkiego — zastępcą, R. Rósciszewskiego — sekretarzem, R. Bogackiego — zastępcą, J. Janiszewskiego — skarbnikiem, Domagałę - komendantem, St. Polzakiewicza — zastępcą, M. Olszewskiego i Fr. Murka — ławnikami. W zebraniu brał udział delegat z Poznania pp. Tumczyński i Kubiak.

— W ub. poniedziałek powstał pożar w zabudowaniach mistrza stolarskiego p. Ign. Dutkiewicza w Żninie. Spalił się warsztat stolarski. Śledztwo w toku.

— W niedzielę nawiedziła burza gradowa wschodnią część terenów pow. żnińskiego, wyrządzając mieszkańcom wielkie straty w ziemiopłodach. Grad uderzył nagle z taką siłą, że powybijał kilka szyb w wagonach kolejki powiatowej.

— Kierownikiem ruchu kolei powiat. na stacji Rogowo wyznaczony został przez władze powiatowe p. Adam Derech ze Żnina, natomiast p. Zieliński z Rogowa przeniesiony został na równorzędne stanowisko do Osna (pow. Żnin).

— Związek małżeński zawarłi ostatnio fryzjer Fr. Troch z Marią Splawską, oboje ze Żnina. „Szczęść Boże!”

— Rada miejska na ostatnim posiedzeniu postanowiła przyznać subwencję dla gimnazjum i oddać do użytku temuż gmach miejski przy Rynku nr 1. Ograniczono udzielanie zaliczek urzędnikom miejskim do 1-miesięcznej pensji. Burmistrzowi Ratajskiemu, który z tego stanowiska został zwolniony, postanowiła rada przyznać za-

pomogę bezzwrotną w wysokości 1000 zł. W sprawie wyboru nowego burmistrza zawodowego postanowiono zwrócić się do władz wojewódzkich. Posiedzenie odbyło się pod przewodnictwem wiceburmistrza p. Brossa.

NAKŁO. W dniu 24 lipca br. odbędą się wielkie zawody pływackie dla pań i panów o mistrzostwo Nakła, które rozegrane zostaną na kanale bydgoskim przy służbie. Udział mogą brać stowarzyszeni i niestowarzyszeni.

— Wielkie zebranie Właścicieli Domów i Nieruchomości m. Nakła i powiatu wyrzyckiego odbędzie się w Nakle n. N. na sali Strzelnicy w czwartek, 28 lipca, na którym przemawiać będzie delegat Okręgowego Związku w Toruniu. Z uwagi na bardzo ważny temat referatu, obecność wszystkich właścicieli domów jest konieczna.

MIEŚCISKO. (a) Mecz piłki nożnej pomiędzy drużyną „Sokoła” z Mieściska a Janowcem zakończył się wynikiem 3:0 na korzyść Mieściska.

— Rada gromadzka w Mieścisku wybrała jednomyślnie p. Stefana Przyborskiego na podsołtysa gromady Mieścisko.

WĄGROWIEC. (a) Na miejsce wiecznego spoczynku odprowadzono zwłoki ś. p. dr. Stanisława Kulińskiego. Przed kaplicą przemówił p. burmistrz Wachowiak, żegnając zmarłego im. miasta Wągrowca. Kondukt żałobny eksploatował ks. prob. Wróblewski w asyście 10 księży, rodziny i licznych rzesz obywatelstwa do kościoła farnego. Po nabożeństwie żałobnym złożono zwłoki do grobowca na cmentarzu farnym.

— W kościele poklasztornym w Wągrowcu odbył się doroczny odpust ku czci patron-

ki parafii M. B. Szkaplerznej. Przy licznych udziałach księży i wiernych uroczystą sumę celebrował ks. prob. Wojciechowski z Koziełki. Kazanie wygłosił ks. prof. Michałkiewicz z Wągrowca. Nieszpory z uroczystą procesją odprawił ks. Niezłotkiewicz z Łekna.

— Drużyna piłkarska K. S. M. M. w Damasławku rozegrała mecz piłkarski z drużyną K. S. M. M. z Juńcewa z wynikiem 7:0 na korzyść Damasławka.

— W ub. niedzielę po południu dokonano śmiałej kradzieży w mieszkaniu kierownika „Zgody” p. Duksa, zam. nad „Zgodą” przy Rynku. Skradziono gotówkę i biżuterię wartości 1000 zł.

WRZEŚNIA. W ub. niedzielę odbyło się na strzelnicy Tow. Powstańców i Wojaków o nagrody i tytuł mistrza towarzystwa z małokalibrowki. Pierwszą nagrodę wraz z tytułem mistrza zdobył p. por. rez. Frawiński z Fulczewka.

— Na podejrzaną chorobę zapadła Maria Staszakowa oraz jej dzieci, zam. we Wrześni. Lekarz orzekł, że choroba ta ma wszelkie oznaki pryszczycy, jednakże trzeba by poddać chorą dokładnej obserwacji, by ustalić coś konkretnego. Staszakowa ma matkę na wsi i prawdopodobnie otrzymała od niej mleko. Być może, że pijąc to mleko, zaraziła się pryszczycą.

OSTRÓW WLKP. (j) Przed tygodniem wyszła z domu 60-letnia głuchoniema Marianna Maciejewska, zamieszkała w Wierzbowie, (pow. Ostrów), udając się rzekomo do lasu na jagody i dotąd nie wróciła. Zachodzi obawa, że staruszka uległa nieszczęśliwemu wypadkowi lub też popełniła samobójstwo.

Ważne uchwały zjazdu osadniczego w Świeciu.

Świecie. (t) Przy udziale przeszło 200 osadników odbył się w Świeciu w środę 13 hm. zjazd osadniczy pod przewodnictwem prezesa sekcji osadniczej przy TRP p. Kolańskiego, który w słowie wstępnym powitał przedstawicieli władz p. starostę Cwiniarowicza i innych gości, licznie przybyłych. Pierwszym punktem porządku obrad był wybór rady do Pomorskiej Izby Rolniczej. Został nim wybrany większością głosów prezes sekcji osadniczej p. Józef Kolański, osadnik z Polskiego Konopatu. Wyborom marszałkował p. inż. Markowski.

Prezes miejscowego koła Polskiego Zw. Zachodniego p. sędzią Wiśniewski wygłosił następnie referat o celach i zadaniach Polskiego Związku Zachodniego. Prelegent umiał tak ciekawie przemówić do zebranych, że wywołał niezwykle żywą, ale pożyteczną dyskusję. Oto lista tych, którzy w tej sprawie zabierali głos: pp. inż. Markowski z Laskowic, Żmudzkiński z Niewieścina, Jędrzejczak z Bzowa, Witek ze Stażek, Kawalec z Łowinia, Głapa z Marianek, Kiełbasa

z Gawrońca, Raniszewski z Konopatu, Śmieczek z Brzemion, Bijakowski z Konopatu, Obryk z Łowinia, May z Brzemion, Tarkowski z Dzików i Kufel z Gacków.

Rezultatem tej żywej dyskusji było uchwalenie rezolucji, w której domaga się zjazd przedstawicieli osadnictwa powiatu świeckiego: **przyspieszenia parcelacji obiektów, będących w rękę niemieckim**, bo przecież w powiecie świeckim 85% ludności to ludność polska, natomiast 75% ziemi znajduje się jeszcze w posiadaniu Niemców. Ta dysproporcja powinna zniknąć — oto apel do władz właściwych.

Osadnicy apelują do wszystkich rolników powiatu, by kulturowali mowę ojczystą, by mówili tylko po polsku.

Dalej, mówi rezolucja osadników: „domagamy się równouprawnienia dla naszych rodaków za kordonem i to takiego, jakiego zażywają mniejszości niemieckie u nas w Polsce”. Wreszcie wzywają osadnicy braci po plugu, by popierali tylko polskich kupców i rzemieślników.

Żołnierz utopił się podczas kąpeli.

Września. Kąpiąc się w łaźniach miejskich, utopił się żołnierz wrzesińskiego pułku piechoty Wasyl Berez. „Mimo, iż pospieszono mu na pomoc, nie zdołano niebezpiecznego wyratować, gdyż poszedł natychmiast pod wodę. Po wydobyciu go z wody i zastosowaniu sztucznego oddychania, również nie zdołano mu przywrócić życia, ponieważ, jak stwierdził lekarz przybyły na miejsce wypadku, Berez dostał udaru serca. Berez pochodził z okolic Stryja.

HOTEL „DWÓR WĄBRZEŃSKI”
WĄBRZEŃNO
Właśc.: Marian Kostrzewa
Tel. 51. (10633)
wykwintną kuchnię, pielegnowane napoje, garaż. Podróżującym niżki.
Miejsce wycieczkowe „Strzelonica” przy ul. Żwirki i Wigury.

PRUSZCZ. Ostatnie posiedzenie rady gromadzkiej w Wałdowie należało do rzędu najciekawszych ze względu na bogaty porządek obrad, który z góry już zapowiadał żywą dyskusję, zwłaszcza w sprawie niebezpiecznego bruku. Przewodniczył sprawnie nowy sołtys p. Kmiecik. Na początku zebrania uchwalono jednogłośnie oddać wniosek mistrza brukarskiego St. Warstachewskiego z Koronowa o odszkodowanie. Dłuższą i bardzo ożywioną dyskusję wywołała również sprawa zaległych czynszów dzierżawnych za rolę gromadzka. Uchwalono, by sołtys przystąpił energicznie do ściągania zaległości. Poza tym uchwalono postawić nowy płot druciany przy domie gromadzki.

— Zwracając nam uwagę na fakt popierania przez niektórych obywateli, zwłaszcza urzędników państwowych, przedsiębiorstw

niemieckich. Dzieje się to w czasie bojkotu składów i rzemieślników polskich przez tut. Niemców. Dopóki Niemcy nie przestaną bojkotować polskich składów, Polak nie może dać zarobić Niemcom ani grosza. Wojtków niemieckich wycimiamy będziemy w przyszłości po imieniu.

CHELMNO. (lm) Kino „Apollo” wyświetla film p. t. „W sieci wywiadu”.

— Po raz pierwszy kuratorium okręgu szkolnego pomorskiego zorganizowało kursy wyrobu pomocy naukowych. W Chełmnie odbył się właśnie taki kurs dla nauczycieli i nauczycieli szkół powszechnych I stopnia, który trwał od 3 do 16 hm. W kursie tym udział brało 39 nauczycieli i nauczycieli z całego Pomorza. Wykonane przez siebie pomoce, kursanci zabrali jako własność dla szkoły, w której pracują. Mimo, że kurs ten trwał 2 tygodnie, sporządził każdy z uczestników kursu 26 różnych pomocy naukowych. Wartość ogólna wykonanych pomocy sięga do 3 tysięcy złotych. Wykładowcami na kursie byli pp.: Alfons Hewelt, Józef Gunia — kier. szkół II i III z Chełmna i Franciszek Treder, nauczyciel z Borzyszkowa pow. kościerskiego, a kierownikiem administracyjnym i pedagogicznym był p. insp. szkolny mgr Wyrwiński.

— W niedzielę 17 hm. został rozegrany mecz piłki nożnej między drużynami tow. gimn. „Sokół” Chełmno a „Pomorzanka” Wąbrzeźno, który zakończył się zwycięstwem „Sokoła” 6:2. Bramki dla „Sokoła” strzelili: Wawrzyniak i Iks po jednej oraz Stachowski i Rutkowski po dwie. Bramki dla „Pomorzanki” natomiast uzyskali Czerwiński i Lupartowicz. Sędziował kpr. Jan Kłosak.

CHOJNICE. (s) Przy pięknej pogodzie w ostatnią niedzielę Kat. Stow. Robotników oddział I urządziło swą wycieczkę letnią do pp. Szulików, właśc. maj. w Dolinie k. Chojnic. Udział członków był bardzo liczny.

NIESZAWA. (sc) 17 hm. w klasztorze oo. franciszkanów odbył się doroczny odpust ku

czci M. B. Szkaplerznej. Uroczystą sumę celebrował ks. prof. A. Nodzyński z Raciążka. Słowo Boże głosił kaznodzieja z Warszawy o. Gabryel Bukowy (franciszkanin). Pienia religijne podczas nabożeństw wykonał chór żeński przy miejscowym klasztorze pod dyr. pp. Zborowskiego i Br. Flawiusza.

DZIENNIK BYDGOSKI

W PODRÓŻY JEDYNA LEKTURA

— 17 hm. odbyło się walne zebranie o-chotniczej straży pożarnej. W zebraniu wzięli udział wszyscy członkowie. Po załatwieniu kilku wstępnych spraw, przystąpiono do wyboru prezesa, którym został p. J. Grodek. Przyjęto następnie do komisji rewizyjnej p. dr. F. Zakrzewskiego i p. M. Gluchowskiego, po czym obrady zamknięto.

JĘDRZEJEWO, pow. świecki. (t) Śmiało-go włamania do mieszkania kierownika szkoły w Jędrzejewie p. Józefa Krakowskiego dokonali nieznanymi chwilowo osobami w nocy poniedziałkowej i zabrali patefon, aparat fotograficzny, lornetkę, naboje itp. Poszkodowany oblicza wartość skradzionych przedmiotów na przeszło 500 złotych.

OSIE. (t) Kolonię letnią dla dzieci z rodzin biednych i bezrobotnych urządził w lesie pod Osiem powiatowy komitet pomocy dzieciom i młodzieży. Dzieci zakwaterowano w budynku p. Wyżenkiewicza. Kierownikiem kolonii jest p. Makilla, kier. szkoły ze Świecia.

Niemiec skazany na 2 lata więzienia za zniewagę Pana Prezydenta R. P.

Chojnice. Ostatnio przed Sądem Okręgowym stał Hugo Bock z Bydgoszczy, oskarżony o zniewagę Głowy Państwa Polskiego.

Bock, będąc zatrudniony przy pracach rolnych w Nowym-Dworze, pow. chojnickiego, dnia 28 czerwca br. w rozmowie z Martą Kleibenerówną począł wyzywać na Polskę i rozzuchwalony wyraził się uwłaczająco o P. Prezydencie Mościckim. Za zniewagę Prezydenta Rzeczypospolitej, Niemiec został skazany na karę więzienia przez 2 lata, bez zawieszenia.

GRUDZIĄDZ

— Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” mieści się przy ul. Toruńskiej 22, tel. 1294. Biuro czynne od godz. 8—18-iej. Pogotowie pożarnicze tel. 11-11.

Nocny dyżur pełni apteka „Pod Łabędziem”, Rynek, tel. 1242.

— **TCL Biblioteka i Czytelnia** (ul. Legionów 28) otwarta od godz. 11—12 i 17—19 (w soboty tylko do godz. 18).

REPERTUAR KIN:

Apollo: „W ogniu pocisków”.
Gryf: „Księżniczka Cissy”, operetka filmowa.
Orzeł: „90 minut postoju”.

— **Dzieci z Polesia na wakacjach w Grudziądzu.** Do Grudziądza przybyli na 4-tygodniową kolonię wakacyjną 20 dzieci szkoły powszechnej w Ośniężycach na Polesiu, znajdujące się pod opieką tut. szkoły lotniczej, która zorganizowała kolonie wakacyjne dla biednych dzieci polskich.

— **Wynik kwesty ulicznej.** Celem pokrycia kosztów przyodziania do I Komunii św. 308 dzieci rodzin ubogich, Stow. Miłosierdzia, pod nadzorem G. O. „Caritas” zorganizowały w dniu 10 hm. kwestę uliczną. Kwota zebrana tą drogą wynosi 199,02 zł. Wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do przeprowadzenia zbiórki oraz ofiarodawcom składa „Caritas” serdeczne „Bóg zapłać”.

— **Najwybitniejsze lekkoatletki Polski przybędą na zawody do Grudziądza,** które odbędą się 30 i 31 hm. na boisku miejskim. Na starcie zobaczymy nie tylko mistrzynię Polski w tej gałęzi sportu, ale będziemy świadkami walk, które z własnym rekordem światowym stoczy nasza rodaczka z Ameryki Walasiewiczówna w biegach i skoku w dal. Zobaczymy też znane olimpijki Wajsównę i Kwaśniewską. Barw miasta Grudziądza bronić będą nasze sokolice pp. Felska, Gackowska, Gawrońska, Tolmiktówna, Ożdżanka i Brendelówna.

— **Kronika policyjna.** Za pijaństwo przytrzymała policja 32-letniego St. K. z Nowejwsi (pow. Chełmno), a za włóczęgostwo 28-letniego Aleksandra Jabłońskiego, bez stałego miejsca zamieszkania. Za odbywanie podróży bez biletu kolejowego przytrzymała policja 45-letniego Stanisława Papisa z Warszawy. Poza tym spisała policja doniesienie na Kurta Hutta (3 Maja 30) za nieprzestrzeganie przepisów sanitarnych.

Kronika GDYŃSKA

Gdynia, dnia 20 lipca 1938 r.

Dyżur nocny mają w bieżącym tygodniu następujące apteki:

Apteka Centralna, plac Kaszubski 10, telefon 26-40.

Apteka Świętojańska, ul. Świętojańska nr 122.

Apteka Bałtycka, ul. Śląska 42.
Apteka mgr. Grodzkiego ul. Morska 155.
Apteka Nadmorska w Orłowie, ul. Orłowska.

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” mieści się: Skwer Kościuszki 24 (nad cukiernią Fangrata), tel. 14 60.

Telefony: Straż pożarna 17-08, pogotowie ratunkowe 12-40, kom. policji 16-11.

REPERTUAR KIN:

Bajka: „Jej obrońcy”.
Lily - Chylonia: „A. B. C. miłości”.
Lido: „Dla ciebie Senorito”.
Miraż-Orłowo: „Zatańczymy”.
Morskie Oko: „Groźny Bill”.
Polonia: „Zabiłem”.
Zorza-Grabówek: „Przygodny Romans”, na scenie rewia „Hocki-Klocki”.

Gdynia

Restauracja Dworcowa
właśc. Józef Berendt

Zaprasza na znane, dobre i tanie **Śniadania, obiady i kolacje**, dla wycieczek zniżki. (11953)

— **Osobiste.** Prezes Izby Przem. Handl. Tor rozpoczął urlop wypoczynkowy.

— **Aniela Szlemińska**, znana śpiewaczka przybywa w najbliższych dniach do Gdyni.

— **Jan Opaliński**, prezes Związku Polaków Amerykańskich w Gdyni został w wyniku strzelania królewskiego w Gdynskim Bractwie Kurkowym tegorocznym **królem kurkowym**. Proklamacja odbyła się w obecności p. komisarza rządu mgr. Sokola, honorowego prezesa.

— **Krzywdą Orłowa.** W związku z zalaniem Orłowa Morskiego do uzdrowisk o charakterze użyteczności publicznej, zaczął obowiązywać na terenie tego przedmieścia gdynskiego dekret o podatku od lokali, mimo tego, że domy nowozbudowane na terenie Gdyni zwolnione zostały z tego podatku na okres lat 15. Cofnięcie tej ulgi dla Orłowa, które leży w granicach administracyjnych gminy Gdyni, jest bardzo ciężkim ciosem, a poza tym stwierdzić trzeba, że skutkiem tego wytwarza się niezdrowy stan, bowiem w jednej dzielnicy miasta domy zwolnione są od podatku lokalowego, a w drugiej dzielnicy ulga ta zostaje cofnięta. Podatek od lokali, który — jak wiadomo — w bardzo małym tylko procencie idzie do kasy skarbu państwa, może wyrzucić bardzo niekorzystny skutek na dalszy rozwój Orłowa, które stawia pierwsze kroki, jako uzdrowisko nadmorskie. Z drugiej zaś strony, ponieważ teren uzdrowiska orłowskiego obejmuje również i dzielnice zamieszkałe przez ludność ubogą, wobec tego podatek od lokali zupełnie niesłusznie obciążałby warstwę najuboższą (rzemieślnicze i robotnicze), które i tak żyją w bardzo trudnych warunkach finansowych. Już zapowiedź ściągania tego podatku przez urząd skarbowy wywołała wśród ludności Orłowa duże poruszenie. W związku z tym władze miejscowe wystąpiły do p. wojewody Raczkiewicza o wyjednanie w ministerstwie skarbu, aby został cofnięty nakaz ściągania tego podatku w Gdyni-Orłowie w tym okresie, na jaki domy te dawnymi rozporządzeniami zwolnione zostały od płacenia tego podatku.

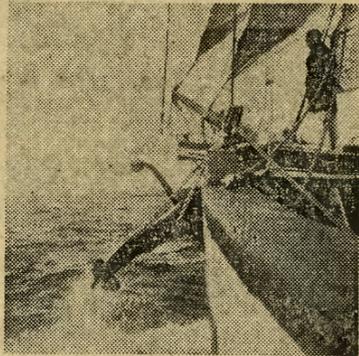
— **Bydgoszcz—Gdynia autobusem.** Jak się dowiadujemy, niebawem ma być otwarta linia autobusowa Bydgoszcz—Gdynia, gdzie ma kursować 6 autobusów. Cena przejazdu wynosić będzie 7 zł.

— **Korab II przybył do Gdyni.** Do Gdyni przybył z Emden drugi z lugrów Korab II. Jak już donosiliśmy próby sprawności lugra Korab I dały doskonałe wyniki. Warto dla przykładu podać, że gdy kontraktowa ładność statku miała wynosić 980 beczek szkockich, w rzeczywistości wynosiła ona z górą 1.040. Takie nieoczekiwane zwiększenie ładowności statku ma zasadnicze znaczenie przy jego eksploatacji. Pomimo silnej bocznej fali statek wykazał dobrą stateczność. Na specjalne podkreślenie zasługują pomieszczenia dla załogi, które w porównaniu do analogicznych statków rybackich starego typu są luksusowe. Przyczyną się one niewątpliwie do większej sprawności i wydajności załogi i umiła jej ciężką pracę rybacką.

— **Żyd przejechał robotnika.** We wtorek wieczorem na ul. Świętojańskiej samochód osobowy nr A 48-603, kierowany przez Goldsztejna z Łodzi najechał na przechodzącego jezdnię robotnika Hildebranda Franciszka, mieszkającego w Gdyni przy ul. Lipowej 3, który doznał potłuczenia głowy i umieszczony został w szpitalu.

„Piętnastoletni kapitan”.

Gdynia. Któż z nas nie rozkoszuje się we wspomnieniach dzieciństwa powieściami Juliusza Verne'a, który był dla nas sensacją, rewelacją, źródłem najbardziej emocjonujących szlagierów i wizyj nieosiągalnych zdawałoby się cudów fantazji przyszłości?

Na „Zawiszy Czarnym”.

Verne'a zapędziła dziś rzeczywistość w kozi róg. **Hughes przefrunął nad kulą ziemską w 3 dni, a nie w 80, kapitanów Nemo mamy na świecie cały chyba pułk, Burzyński startujący z Choczołowskiej Doliny, by podciągnąć jeszcze w wyższą polską aeronautykę, niczemu by się nie dziwił, wyładowawszy na „Tajemniczej Wyspie”.** Ostatnio odkryliśmy nawet **15-letniego kapitana!** Ścisłe mówiąc nie kapitana lecz sternika, który ma tę wyższość nad małym Dickiem, bohaterem Verne'a, że **niegdy w życiu nie widział przedtem okrętu. No i że jest Polakiem!**

Piętnastoletni sternik „Zawiszy Czarnego” nazywa się Arłanowski, urodził się we Lwowie, do gimnazjum chodził w Siedlcach, a mieszka w Białowieży, gdzie ojciec jego jest urzędnikiem Dyrekcji Lasów Państw. W gimnazjum, gdzie świeżo **otrzymał promocję do 4 klasy**, jest pilnym uczestnikiem

kursów modelarskich przy kole L. M. K. i pochłonięty jest budownictwem okrętowym. Dobrze, doskonale! Budujemy stocznie i takich nam właśnie potrzeba! **Przyszły inżynier-konstruktor opracowuje własne plany i buduje modele okrętów nowego typu, które doskonale pływają.** Nic więc dziwnego, że znalazł się wśród załogi „Zawiszy Czarnego”, gdzie jak wiadomo, przechodzą przeskolenie uczniowie gimnazjalni z kół L. M. K.

Młodzieniaszek nigdy jeszcze nie widział okrętu, wykazuje natomiast niezwykle uzdolnienia nawigacyjne, czym zwrócił specjalną uwagę komendanta „Zawiszy” gen. Mariusza Zaruskiego. **„Świetnie sterował — opowiada nam p. generał — przez dwie godziny obserwowałem kompas i ani na jętę nie zbroczył z kursu!”**

To też „synek okrętowy”, jak go przezywano, został honorowo mianowany „nominalnym, starszym stewardem”. „Zawisza Czarna” powrócił teraz z Karlskrony, gdzie załoga zwiedziła b. ciekawe **muzeum wojenne.** Są tam modele dawnych okrętów, a wśród orężnych zdobyczy **3-metrowe flinty polskie** z czasów wojen szwedzkich. Dziś, w czwartek „Zawisza Czarna” udaje się w następny rejs do Rygi, mając na swym pokładzie starszych harcerzy, udających się na jamborce.

— **Dziwy geograficzne podczas ostatniej podróży s/s „Kościuszkę” z Ameryki Południowej przejście przez równik miało miejsce dnia 3 lipca br. w momencie kulminacji słońca; w tym momencie odległość zenitowa równała się deklinacji słońca, a więc szerokość geograficzna była 0°00.** Wyπάdek taki, mało notowany w obserwacjach astronomicznych podczas pływania, jest rzadkością — o ile wydarza się przypadkowo, a nie jest obserwowany przez specjalnie w tym celu wysyłany statek.

— **Matka generalna SS. Felicjanek M. Maria Pia** powróciła do Polski z Ameryki. Na powitanie przybyły do Gdyni przełożone domów SS. Felicjanek.

**Kto nie chce utracić
ciągłości w dostawie
niechaj pamięta o zamówieniu gazety
najdalej do dnia 25-go bm.**

Listowi i poczta przyjmują abonament na „DZIENNIK BYDGOSKI” na miesiąc **sierpień br.**

Abonentów, zamawiających gazetę wprost w administracji, prosimy o przekazanie przedpłaty na konto P. K. O. 203713 również przed 25 bm. — Na odcinku prosimy zaznaczyć „za abonament”

Dla skazanego inż. Mierzejewskiego nie ma miejsca na Pomorzu.

Jakie konsekwencje wyciągną władze? Opinia domaga się satysfakcji.

Toruń, 20. 7. Opinia publiczna Pomorza po raz drugi została do głębi poruszona i oburzona sprawą inżyniera Mierzejewskiego, który w sposób wprost bezczelny znieważał Pomorzanie.

Rozprawa sądowa, jaką mu wytoczono za zniewagę, niezłomie wykazała, że inż. Mierzejewski, wysoki urzędnik wojewódzki, do interesantów przybywających do niego w sprawie rejestracji pojazdów mechanicznych, wyrażał się w sposób wysoce ordynarny i niekulturalny. **Wyrażenia takie jak: „skurczybyk, skur...” i „świnia pomorska” były u oskarżonego inż. Mierzejewskiego na porządku dziennym.**

Ten, co mu się nie podobał, był „świnia pomorską”.

Po przeprowadzonej rozprawie, oskarżony Mierzejewski **właśnie za tę „świnia pomorską”, za „skurczybyka” itp. skazany został w myśl art. 256 par. 1 k. k. na 100 zł grzywny z zamianą w razie nieściągalności na 2 dni aresztu oraz ponoszenie wszelkich kosztów sądowych.**

W ustnych motywach sędzia Erdman potępił postępowanie oskarżonego inż. Mierzejewskiego. Sąd podkreślił, że oskarżony swym wysoce niekultural-

nym zachowaniem, używaniem obraźliwych słów i wyrażań uniemożliwia władzom usunięcie dzielnicowości i utrudnia dobre ustosunkowanie się Pomorzanie do urzędników przybyłych na Pomorze z innych dzielnic Polski.

Po wyroku skazującym społeczeństwo Pomorza spodziewało się, że oskarżony inżynier Mierzejewski opuści raz na zawsze Pomorze, że zostanie zwolniony ze stanowiska, na którym stale styka się z Pomorzanie.

Tak się jednak nie stało. **Inżynier Mierzejewski nie tylko pełni dalej funkcje na Pomorzu, lecz jeszcze zarabia grube pieniądze ubocznie, jako płatny egzaminator Automobilklubu Pomorskiego.**

Nie wątpimy, iż stanowisko takie powinien zająć inny człowiek, Pomorzanie, a nie ten, który znieważa społeczeństwo pomorskie.

Spółceństwo pomorskie nie wątpi, iż wódz Wielkiego Pomorza, p. wojewoda Raczkiewicz, da pełną satysfakcję znieważonemu społeczeństwu pomorskiemu, gdyż dla inż. Mierzejewskiego na Pomorzu miejsca już nie ma.

Do osoby p. inż. Mierzejewskiego jeszcze powrócimy.

Kronika TORUŃSKA

Toruń, dnia 21 lipca 1938 r.

Nocny dyżur pełnią apteki:

Pod Orłem — śródmieście.
Św. Anny — Bydgoskie Przedmieście.
Pod Labędziem — na Mokrem.
Nadwiślańska — Jakubskie Przedmieście.

Pogotowie straży pożarnej tel 12-44.

Pogotowie ratunkowe tel. 19-91.

Telefon nr 14-46 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” w Toruniu.

REPERTUAR KIN:

Aria: „O czym marzą kobiety”.
As: „Milioner na tydzień” i „Mecz Louls — Schmeling”.
Mars: „Sam Dodsworth”.
Świt: „Jej największy błąd”.

— **Popularne przedstawienie Teatru Ziemi Pomorskiej „Jan” Władysława Bus-Feketego.** Już dziś, w czwartek o godz. 20, Teatr Ziemi Pomorskiej wystawia najnowszą komedię węgierskiego autora Władysława Bus-Feketego p. t. „Jan”. Sztuka ta jest zupełną nowością w Polsce i nasze największe teatry przystępują obecnie do wystawiania jej. W bieżącym tygodniu Teatr Narodowy w Warszawie rozpoczął próby z „Jana”. Koncertową obsadę na naszej scenie stanowią pp.: Sciborowa, Małkowska, Szyszko-Bohusz, Scibor (Jan), Ilcewicz, Rokossowski, Zwoliński, Kuryło i in.

— **Repertuar Teatru Ziemi Pomorskiej:** Piątek 22. 7. - Toruń - „Spadkobierca” - godz. 20. Sobota 23. 7. - Toruń - „Pajace” i „Rycerskość wieśniacza” - godz. 20,30 - Występ Opery Warszawskiej.

— **Obrazy monterów samochodowych.** W „Gospodzie” w Toruniu odbyło się doroczne walne zebranie Korporacji Monterów Samochodowych, któremu przewodniczył starszy korporacji p. Oliwkowski. Po wyczerpującym sprawozdaniu z całorocznej działalności, na wniosek komisji rewizyjnej udzielono zarządowi pokwitowania, po czym dokończono do zarządu p. Kamińskiego. Z kolei dłuższe przemówienie wygłosił starszy korporacji p. Oliwkowski, który mówił o bolączkach zarządu. W dalszym ciągu obrad postanowiono w jesieni zorganizować cech ślusarstwa samochodowego na Pomorzu. Omówieniem spraw wewnętrzno-organizacyjnych zakończono obrady.

— **Dochodzący prokuratorów nie było w Grudziądzu.** W związku z ukazaniem się w jednym z czasopism grudziądzkich wiadomości o dochodzeniach prokuratorów w odniesieniu do niektórych urzędników wydziału powiatowego grudziądzkiego, Urząd Wojewódzki Pomorski w porozumieniu z prokuraturą Sądu Okręgowego w Grudziądzu stwierdza, że żadnych dochodzeń przeciwko osobie p. starosty Aleksandra Klotza władze prokuratorów nie prowadzi.

— **Przybór wody na Wiśle.** Poziom wody na Wiśle pod Bydgoszczą, Toruniem i Włocławkiem jest coraz większy. Kulminacja nastąpi w Bydgoszczy w dniu 21 bm. Pomimo wysokiego stanu wody powódź nie zagraża ziemi pomorskiej poważniejszym niebezpieczeństwem. Toruńska „dzika plaża” zniknęła zupełnie, naturalnie ku rozpaczy amatorów zimnej kąpieli. Jedna z fos na Nadbrzeżu, położona najniżej, została kompletnie zalana wodą.

— **Kurs dyrygentów w Toruniu.** Pomorski Związek Śpiewaczy urządza w Toruniu w czasie od 15. 8. do 27. 8. 1938 r. kurs dla dyrygentów. Wykłady odbywać się będą codziennie od godz. 9 do 12 i od 16 do 19, a wykładowcami będą: dyr. Konserwatorium Muz. p. Piotr Perkowski, wicedyr. prof. Zygmunt Moczyński, prof. Jerzy Stefan, prof. Feliks Tomaszewski. Przedmiotami wykładów będą: zasady dyrygowania (12 godzin); literatura chóralna (6 godzin); praktyczne dyrygowanie (12 godzin); solfeż (12 godzin); zasady muzyki (12 godzin); zarys historii (6 godzin). Członkowie Pomorskiego Związku Śpiewaczy korzystają z wolnego zakwaterowania, tudzież utrzymania przez cały okres kursu. Opłata na inne wydatki związane z kursem wynosi kwotę 10 zł. Kandydaci nieczłonkowie P. Z. Ś. mogą również korzystać z kursu za opłatą jak wyżej, lecz bez prawa korzystania z wolnego zakwaterowania i wyżywienia. Wszelkich dalszych informacji udziela biuro P. Z. Ś. w Toruniu, Mickiewicza 6, tel. 1560.

— **Fryzjerzy toruńscy potępią napasę piśma „Ostland”.** W „Gospodzie” pod przewodnictwem starszego cechu odbyło się kwartalne zebranie cechu fryzjerskiego. Podczas zebrania uchwalono urządzić w jesieni br. wielką rewiew mod przy współdziałaniu cechów damsko-krawieckiego i szewskiego. Z kolei rozdano nagrody uczniom Pawłowskiej i Wierzchowskiej oraz uczniowi Stachowskiemu za najlepiej wykonane prace z dziedziny perukarstwa w związku z wystawą młodzieży rzemieślniczej. W związku z artykułem, jaki ukazał się w czasopiśmie niemieckim „Ostland” obrażającym rzemiosło polskie, cech fryzjerski w Toruniu jak najkategoryczniej potępił bezczelną napasę tego piśma oraz postanowił nie abonować więcej żadnych pism fachowych niemieckich.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 21 lipca 1938 r.

KALENDARZYK

Dziś: Andrzeja i Benedykta w.
Jutro: Marii Magdaleny pokut.
Wschód słońca o godzinie 4,2.
Zachód słońca o godzinie 20,10.

Stan pogody.

Pochmurno i deszcze.

Nad Polskę napływa w dalszym ciągu z zachodu wilgotne powietrze morskie, które powoduje w całym kraju pogodę o zachmurzeniu dość dużym, gdzieśgdzie z przelotnymi deszczami i burzami. Temperatura o godzinie 14 wynosiła od 14 do 23 stopni. Na Kasprowym wierzchu zanotowano 7 stopni, a w Zakopanem 17, przy pogodzie na ogół słonecznej. Dziś rano w Bydgoszczy chłodno i pochmurno.

Przewidywany przebieg pogody: Pogoda o zachmurzeniu przeważnie dużym, miejscami deszcze i burze. Temperatura bez większych zmian. Słabe lub umiarkowane wiatry zachodnie.

Termometr wskazywał dziś rano w cieniu:

DYŻURY NOCNE APTEK od 18—24 lipca 1938 r.:

- 1) Apteka Centralna, ul. Gdańska, telefon 3394.
- 2) Apteka pod Lwem, ul. Grunwaldzka, telefon 3191.

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

MUZEUM MIEJSKIE przy ul. Farnej otwarte codziennie od godz. 11—15, w niedzielę i święta od godz. 11—14. Obecnie w Muzeum wystawa prac artystów bydgoskich ze zbiorów Muzeum Miejskiego.

MUZEUM MIEJSKIE — Bielawki, ul. Br. Pierackiego 8, otwarte codziennie od godz. 11—14. Stała wystawa darów: obrazy Leona Wyczółkowskiego i rzeźby Konstantego Laszczki.

— **Biblioteka Nowości TCL przy ulicy Gdańskiej 30, I. p.** podaje do łask. wiadomości, że przez lipiec i sierpień wypożyczać będzie książki tylko od godz. 16—19-tej.

— **Pastor Karl Dross z Bydgoszczy** nadsyła nam następujące sprostowanie: „Dziennik Bydgoski” nr 157 z dnia 13 lipca 1938 r. zamieścił na stronie trzeciej w artykule pod tytułem „na marginesie” rzekomy fakt, który nie odpowiada prawdzie: Nie jest prawdą, że pastor gminy ewangelickiej (tunijnej) w Bydgoszczy nawoływał w świątyni przy placu Kościeleckich do kupowania tylko u Niemców i do popierania wyłącznie niemieckich rzemieślników. Natomiast prawdą jest, że ani pastor ani ktoś inny w świątyni nie nawoływał do kupowania tylko u Niemców.

— **Znaleziono książeczkę wojskową**, którą odebrać można w redakcji naszego pisma, w godzinach urzędowych.

— **Zaparcie.** Już starzy mistrzowie sztuki lekarskiej przyznawali z uznaniem naturalnej wodzie gorzkiej „Franciszka-Józefa” zaletę, jako zasługujący na zaufanie środek czyszczący jelita.

Dwie zwrótki o Krynicy.

W którym ze zdrojów modrych polan cud tuli się cicho do świerkowych lasów? Który ze zdrojów jest „królową wód”, cudownym miejscem dla letnich wywczasów? Który ze zdrojów czarem swoich gór [sów? I nieba swego błękitem zachwyca? Odpowiedz na to da ci zgodny chór: Krynica!

Który ze zdrojów rozwija się tak, że zakasował zdroje zagraniczne? Gdzie człek się czuje wesoły jak ptak I po kuracji ma rumieńce śliczne? Który ze zdrojów wiedzy w Polsce prym. I tempem swego rozwoju zachwyca? Odpowiedz na to da ci nawet rym: Krynica!

Henryk Zbierzchowski.

Bydgoszcz jest punktem węzłowym dla komunikacji wodnej całej Europy.

Co trzeba zrobić dla rozwoju polskiej sieci wodnej?

Zaniedbania, jakie mamy w Polsce do odrobienia w dziedzinie komunikacji wodnej są powszechnie znane. Rzeki nie uregulowane i nie pogłębione, brak kanałów — nie pozwalają na pełne wykorzystanie tego bogactwa, jakim jest nasza sieć wodna. O tym wszystkim pisze w ciekawym artykule na łamach „Z kraju i ze świata” p. J. Wapniarski, zwracając uwagę na to szczęście w nieszcześciu, jakim jest fakt, że wielkie obszary Sowietów są właściwie zablokowane gospodarczo. Ta blokada jednak musi kiedyś się skończyć. Ten właśnie okres oczekiwania na zasadnicze zmiany w handlu z Sowietami Polska musi wyzyskać w kierunku dostosowania swoich dróg wodnych do nowoczesnych wymagań żeglugi, inaczej bowiem, gdy dla Europy zachodniej i środkowej nastąpią wobec Sowietów, lata tłuste, my, najbliższy tych Sowietów sąsiad, mający najbliższą z nimi granicę, spadniemy do roli widzów, przypatrujących się, jak to obcymi drogami odbywa się wymiana towarów między Europą a Sowietami.

Bydgoszcz na linii wschód—zachód.

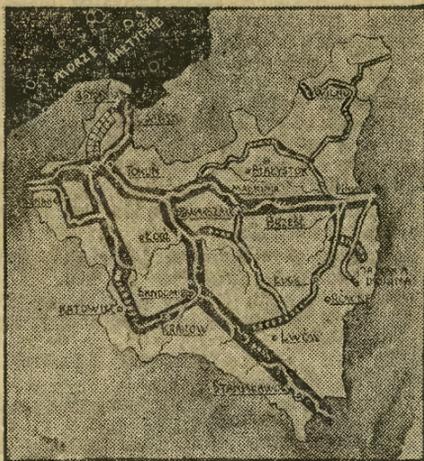
Przekonywująco pisze p. Wapniarski o znaczeniu Bydgoszczy w polskiej komunikacji wodnej:

Gdy spojrzymy na mapę dróg wodnych śródlądowych Europy, poczynając od Renu dostrzeżemy, że łączą się one z drogami wodnymi Polski przez Bydgoszcz. Jeżeli więc doprowadzimy przez regulację Wisły i Bugu oraz usprawnienie kanału z Bugu do Prypeci, nasze drogi wodne do należytego stanu, najbliższe połączenie Berlina np. z chlebobadną Ukrainą bieć będzie po linii Odra — Noteć — Wisła — Bug — Prypeć — Dniepr. Ta droga wodna, przy normalnych stosunkach z Sowietami, stanie się jedną z najbardziej ożywionych w Europie środkowej. Będzie to linia zachód — wschód.

Kanał Śląsk—Gdynia.

Muzyką bliższej przyszłości będzie przeprowadzenie kanału węglowego —

Śląsk — Gdynia, o którym mówi się od lat, a którego trasa bieć będzie w dużej części korytem Warty aż do Konina, gdzie już rozpoczęto w tym roku budowę kanału Konin — Gopło. Ten kanał węglowy staje się

Mapa wodna Polski.

coraz bardziej palącą koniecznością z uwagi na ostatnie zmiany w stosunkach Czechosłowacji z Niemcami, które skłoniły Czechosłowację do szukania dróg wodnych, pozwalających na ominięcie Niemiec. Polski kanał Śląsk — Gdynia pełniłby wtedy nie tylko służbę wewnętrzną, lecz prowadziłby tranzytem towary czechosłowackie.

Co trzeba zrobić?

Pozostaje nam czwarty jeszcze kierunek — połączenie z Rumunią. Kanał San — Dniestr dałby nam właśnie to połączenie, które byłoby jednocześnie najkrótszą drogą wodną z Czarnego Morza do Bałtyku.

Mapa Polski ze schematem wyliczonych tu dróg wodnych uzmysławia nam należyście tę „wizję wielkiej przyszłości”. Ciemne linie — to wielkie szlaki wodne; miejsca

punktowane na nich — to kanały, które dopiero będą prowadzone w przyszłości. Od Bydgoszczy ku Gdyni wykresowany jest cały szlak kanału, o którym się wciąż mówi ze względu na konieczność ominięcia Gdańska.

Dopiero dokładne rozejrzenie się w obu załączonych mapach uprzytomni nam fakt, że Polska znajduje się na wielkim szlaku wodnym przyszłości, stanowiącym najbliższe połączenie morza Północnego z Ukrainą i morza Czarnego z Bałtykiem. Są to szlaki komunikacyjne, znane jeszcze z czasów przedhistorycznych; o ile jednak dawniej trudno było je ominąć, dzisiaj, przy innych środkach technicznych, to omińcie byłoby zupełnie możliwe. Trzeba tedy silnej woli z naszej strony i wielkiego wysiłku mięśni, by z korzystnego położenia geograficznego osiągnąć jak największe zyski. Trzeba nie tylko wielkich planów, ale i wielkich robót wodnych, któreby zbliżyły Polskę do poziomu dróg wodnych w Niemczech.

Wielka przyszłość Bydgoszczy.

Jak z powyższych wywodów wynika, wielka przyszłość czeka naszą Bydgoszcz, albowiem różnokierunkowe drogi wodne w Polsce, czy już istniejące, czy też dopiero planowane, zawsze zahaczają o to miasto, jako hydrograficznie i geograficznie najlepiej położone. Jest ona dziś już takim punktem, którego nie można pominąć ze względu na posiadaną przezeń sieć dróg wodnych.

Tak zbudowana sieć wodna w Polsce nie tylko sprostą czekającym nas zadaniom w komunikacji między państwowej, ale odpowie też wszelkim koniunkturalnym zmianom, ale przy sieci wodnej, przecinającej kraj we wszystkich kierunkach, możemy dostosować się do każdej koniunktury i przegrupować przewozy w każdej chwili dowolnie, mogąc stanąć na usługę każdego, kto z polskich dróg wodnych chce korzystać.

Żywy trup.

Jak uniknąć niemiłej sprawy sądowej?

Niezwykle wyrafinowana okazała 30-letnia wdowa Klara Rapińska z Kartuz, która odpowiadała onegdaj za kradzież przed sądem grodzkim w Bydgoszczy. Przyjęła ona swego czasu posadę jako gospodyni u emeryta kolejowego Józefa Mehringa przy ul. Toruńskiej, lecz niedługo tam została i sama porzuciła posadę. Ulatniając się zabrała swemu chlebobdawcy 80 zł gotówką i bieliznę.

Po pewnym czasie emeryt kolejowy otrzymał list żalobny z czarną obwódką o treści następującej: „Córka moja Rapińska zmarła tragiczną śmiercią, przejechała przez samochód. Nieutulona w żalu matka Markowska”. Dochodzenia policyjne przeciwko złodziejce podjęto jednak w dalszym

ciągu i jak się okazało „zmarła” sama napisała wspomniany wyżej list, ażeby uniknąć jedynie odpowiedzialności karno-sądowej. Manewr przebiegłej kobiety zatem nie udał się.

Odpowiadając przed sądem, oskarżona tłumaczyła się wykrętnie i nie przyznała się do napisania listu żalobnego. Jednakowoż na podstawie próby pisma eksperta sądowy grafolog p. prof. Priebe z Bydgoszczy stwierdził niezbicie, że oskarżona sama list napisała. Sąd w wyniku rozprawy skazał Rapińską na karę 6 miesięcy więzienia, zawieszając jej wobec dotychczasowej niekaralności wykonanie kary na przeciąg czterech lat.

CHLEB SZWEDZKI

reguluje żołądek.

Konkurs piękna i użyteczności ogródków w Jachcicach.

Towarzystwo Obywateli i Miłośników Jachcic urządza w niedzielę, dnia 24. 7. br. o godz. 17-tej konkurs piękna i użyteczności przy domach mieszkalnych. Konkurs jest podzielony na dwie części: piękno ogródków i użyteczność ogródków. W konkursie piękna komisja konkursowa oceniać będzie upiększenie ogródków z trawnikami, klombami, kwiatami itp.

W konkursie użyteczności ogródków brane będą w ocenę warzywa, jarzyny, należyte rozplanowanie i wykorzystanie ziemi, użyteczność roślin. Przewodnictwo komisji konkursowej łaskawie przyjął dyrektor ogrodów miejskich p. Güntzel. Komisja składać się będzie z 5 osób. Właściciele ogródków wyróżnionych przez komisję, zostaną wynagrodzeni. W konkursie mogą wziąć udział ci wszyscy właściciele ogródków w Jachcicach, którzy nie są zawodowymi ogrodnikami oraz dla których ogrody nie są głównym źródłem utrzymania.

Zgłoszenie do udziału w konkursie należy składać do dnia 23. 7. 1938 r. godz. 12 na ręce p. Świątkowskiego (kiosk) przy ul. Niecałej nr 2. Zachęcamy wszystkich właścicieli ogródków w Jachcicach do wzięcia udziału w tym konkursie. Lista zgłoszonych i nagrodzonych zostanie ogłoszona w prasie.

Brązowe krzyże zasługi w policji bydgoskiej.

Z bydgoskiej komendy powiatowej i miasta policji zostali odznaczeni brązowymi krzyżami zasługi niżej wymienieni policjanci: st. przod. Figlewicz Franciszek, przod. Gill Jan, przod. Korbolewski Jan, przod. Ratajczak Stanisław, przod. Różański Stanisław, przod. Szkuclarek Walenty, st.

post. Chojnacki Józef, st. post. Konon Władysław, st. post. Kusnierkiewicz Stanisław, st. post. Murawski Franciszek, st. post. Paciel Marcin, st. post. Pławski Stanisław, st. post. Samół Walenty, st. post. Zamorski Bolesław, st. post. Ziolkowski Wacław, post. Madaj Antoni.

Dział społeczny.

125 zł minimum zarobku dla niewykwalifikowanego robotnika w Warszawie.

Inspektorat Pracy I Okręgu w Warszawie, na zasadzie ustawy o ubezpieczeniu społecznym, określił na r. 1938 dla m. st. Warszawy miesięczną normę zarobku niewykwalifikowanego robotnika w wysokości 125 zł.

Kwota ta stanowić będzie najniższą podstawę wymiaru przy obliczaniu rent wypadkowych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Kiedy wolno wypowiedzieć pracę dozorcy domowemu?

Według orzeczenia nadzwyczajnej komisji rozjemczej, która weszła już w życie, umowy o pracę z dozorcami domowymi mogą być rozwiązane po uprzednim co najmniej 3-miesięcznym pisemnym wypowiedzeniu i to jedynie na dzień 31 marca i 30 czerwca 1939 r. Jeżeli stosunek najmu pracy trwał już 10 lat nieprzerwanie, właściciel domu może rozwiązać umowę o pracę za uprzednim wypowiedzeniem 6-miesięcznym z tymi samymi końcowymi terminami.

W sprawie konkursu wakacyjnego

donosimy wszystkim zainteresowanym, że każdy czytelnik chcący wziąć udział w losowaniu, obowiązany jest do nadesłania tylko 1 kuponu.

KUPON

konkursu wakacyjnego „Dziennika Bydgoskiego”

1. Imię i nazwisko: _____

2. Dokładny adres: _____

Uwaga. Kupon należy wyciąć, wypełnić pod rubryką 1 i 2 i odesłać pod adres Redakcji.

Stan wody w Wiśle, z dnia 20 lipca 1938 r.
 Kraków — 1.54, (1.65), Zawichost + 1.91, (1.98),
 Warszawa + 2.04, (2.35), Płock + 1.60, (1.81),
 Toruń + 2.19, (2.70), Fordon + 2.37, (2.54),
 Chełmno + 2.36, (2.18), Grudziądz + 2.63, (2.08),
 Korzeniewo + 2.68, (1.60), Piekło — 204., (0.24),
 Tczew + 1.96, (0.06), Einlage + 2.58, (2.26),
 Schievenhorst + 2.68, (2.50).
 Temperatura wody + 16.0. (Liczby w na-
 wiastach przedstawiają stan wody z dnia
 poprzedniego).

**BYDGOSKA GIELDA
 ZBOZOWO - TOWAROWA**

Notowano za 100 kg. z dnia 20. VII. 1938 r.

Zboża

Pszonica I 748 g/l 25,75—26,25. II 726 g/l 24,75—25,25
 Żyto 21,75—22,00 00 lon 00,00. Jęcz. brow. 00,00—00,00
 jęcz. 673—678 g/l 16,50—16,75 jęcz. 644—650 g/l 16,25—16,50
 jęcz. ozimy 15,25—18,00. Owies gadszczony 00,00—00,00

Przetwory młynarskie.

Mąka pszenna gatunek I wyciagowa 0—80% w. w. 45,25—
 46,25. mąka pszenna gat. 0—50% w. w. 42,25—43,25. mąka
 pszenna gatunek I A 0—65% w. w. 39,75—40,75. mąka
 pszenna gatunek II 30—65% w. w. 00,00—00,00. mąka
 pszenna gat. II A 50—65% w. w. 00,00—00,00. mąka
 pszenna gat. III 65—70% w. w. 00,00—00,00. mąka pszen.
 razowa 0—95% w. w. 33,75—34,25. Mąka żytnia gat. I 0—65%
 w. w. 33,00—33,50. mąka żytnia razowa 0—95% w. w.
 28,50—29,50. Mąka żytnia 70% ekspoz. (dla W. M. Gdańska)
 32,50—33,00. Otreby pszenne mialkie stand. 11,50—12,00.
 Otreby osz. średnie 12,00—12,50. Otreby pszenne grube
 13,00—13,50. Otreby żytnie z przemiału stand. 12,25—12,75.
 Otreby jęcz. 12,75—13,00. Kasza jęcz. kraj. w. w. 25,00—
 25,50. kasza jęczmienna, pęczak w. w. 25,00—25,50. kasza
 jęczmienna perłowa w. w. 35,50—36,50.

Strackowe, oleiste, koniczyzny, nasiona i ln.

Groch polny 23,00—25,00. Groch Wiktoria 24,00—27,00.
 Groch zielony (Polzer) 24,00—27,00. Wyka jara 00,00—00,00.
 Peluska 00,00—00,00. Łubin żółty 17,50—18,00. Łubin niebie-
 ski 16,50—17,00. Seradela 00,00—00,00. Rżepak jary b. w. 00,00—
 00,00. Rżepak ozimy bez worka 42,00—44,00. rżepak ozimy
 bez worka 39,00—40,00. Siemie lniane 00,00—00,00. Mak nie-
 bieśki 00,00—00,00. Gorczyca 34,50—37,50. Koniczyzna czerw.
 bez kan. o czyst. 97% 00,00—00,00. Koniczyzna biała bez kan.
 o czyst. 97% 00,00—00,00. Koniczyzna szwedzka 00,00—
 00,00. Koniczyzna żółta odłużona 00,00—00,00. Przelot
 01,00—00,00. Rajgras 00,00—00,00. Tymotka czyszczona
 00,00—00,00.

Artykuły pastewne i inne.

Makuch lniany 21,25—21,75. makuch rzepakowy 14,50—
 15,25. makuch słonecznikowy 40/42% 17,25—18,25. 50% 17,25—
 22,00. 0—0,00. ziemiaki pom. 0,00—0,00. ziemiaki nadnotekic
 0,00—0,00. ziemiaki fabryczne kg. % 00,00—00,00. 0—0,00.
 ziemiaki sadzeniaki 0,00—0,00. płatki ziemniaczane 00,00—00,00.
 Wydoki buraczane suszone 0,00—0,00. słoma żytnia luzem
 0,00—0,00. słoma żytnia prasowana 0,00—0,00. siano nad-
 notekic luzem — nowe 5,50—6,25. siano nadnotekic
 prasowane — nowe 6,50—7,25.

BANK POLSKI PŁACIŁ W DNUI 21. 7. 38:	
dolary amerykańskie	5,28
dolary kanadyjskie	5,25
funt sterlingów	26,02
franki szwajcarskie	121,05
franki francuskie	14,48
belgi belgijskie	89,50
liry włoskie	22,50
florenty holenderskie	290,65
korony czeskie	12,—
marki niemieckie	75,—
guldeny gdańskie	97,—

— **Prywatne Gimnazjum Męskie Polskie-
 go Towarzystwa Szkolnego w Bydgoszczy,
 ul. Seminaryjna 3, przyjmuje wpisy do
 klasy I kandydatów posiadających zaświa-
 dzenie o złożonym egzaminie oraz wpisy do
 egzaminu wstępnego, który odbędzie się na
 początku roku szkolnego 1938/39.**

Kronika radiowa.

Czy przyszcza panuje wśród ludzi?

Oto tytuł frapującej pogadanki, którą
 wygłosi w dzisiejszy czwartek przed mikro-
 fonem studia bydgoskiego Rozgłośni Po-
 morskiej dr Władysław Włodarczyk. Po-
 gadanka nadana będzie o godz. 15.40.

**Nowy cykl reportaży radiowych
 o GOP.**

Wyrazem tempa pracy, jak najszybszego
 uzbrojenia naszego kraju w elementy go-
 spodarcze i kulturalne — jest budowa Cen-
 tralnego Okręgu Przemysłowego. Całe spo-
 łeczeństwo śledzi z wyjątkową uwagą każdą
 wieść nadchodzącą z COP-u. Polskie Ra-
 dio, chcąc dać radiosłuchaczom obraz roz-
 wijających się tam prac, nadaje specjalne
 cykle reportaży; wszyscy słyszeli już re-
 portaże Stanisława Kulaszewskiej-Rayskiej
 na ten temat, a obecnie umieszczone zosta-
 ły w programie trzy następne reportaże z
 COP w opracowaniu Jerzego Michałowskie-
 go, dn. 21, 22 i 23 lipca o godz. 16.45.

Bydgoskie Koleje Powiatowe.

Rozkład jazdy ważny od 15 maja do 11 września 1938 r.
Odjazd poc. z Bydgoszczy w niedz. i święta do:
 Koronowa 8.10, 11.05, 13.20x, 17.00xx, 20.20, 22.00, 23.35
 Wierzchucina 9.30, 22.25.
 Opatów i Smukły 8.10, 8.25w, 9.30, 10.30w, 11.05,
 12.20, 13.20, 14.20, 15.45, 17.00, 18.50, 20.20, 22.00, 23.35
 Smukły Dolne 8.25w, 10.30w, 14.20, 18.50.
**Odjazd z Koronowa do Bydgoszczy: 6.30, 7.50xx,
 11.10, 14.30x, 18.30x, 20.00, 22.05,
 w dni powszednie do:**
 Koronowa 8.10, 11.05, 13.20x, 15.05*, 17.00xx 20.20.
 Wierzchucina Król. 11.45*, 14.00*, 15.45**, 19.35*.
 Wąwelna 14.00, 19.35.
 Opatów i Smukły 8.10, 8.25w, 11.05, 11.45*, 13.20,
 14.00*, 15.05**, 15.45***, 17.00, 20.20.
 Smukły Dolne 8.25w.

Objaśnienie znaków: * Połączeni kursują w środy
 i soboty. ** Połączeni kursują w soboty. *** Połączeni kursują
 w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki. W Połączony
 kursuje codziennie. Wyjazd z Bydgoszczy
 o godz. 8.25 a przed tego w niedzielę i święta o godzi-
 nie 10.30. Przy przejazdach tymi połączeniami, pasażerowie
 korzystający ze zniżki 50% od biletów normalnych. Powrót
 może nastąpić tego samego dnia dowolnym połączeniem
 x Oznacza połączenie z Koleją Państwową w Koronowie
 do Tucholi wzdłuż z Tucholi. xx Oznacza połączenie z Ko-
 leją Państwową w Koronowie do Pruszcza Bąg. wzdłużnie
 Pruszcza Bągienia.

Uwagi: Urzędnicy Państwowi i urzędnicy samorządu te-
 rytoryalnego oraz członkowie ich rodzin (to zn. żona i dzieci
 do lat 18) oraz matki i dziadki szkolna korzystają z zniżki w wy-
 sokości 50% za okazaniem legitymacji służbowej lub szkolnej.

SPORT

GIERUTTO CZWARTY W SZTOKHOLMIE.

Sztokholm. Na olimpijskim stadionie w
 Sztokholmie odbyły się w środę wieczorem
 wielkie międzynarodowe zawody lekkoat-
 letyczne z udziałem amerykańskich lekko-
 atletów. Był to pierwszy start amerykań-
 skich zawodników w bieżącym sezonie w
 Europie. Zawody, które zgromadziły prze-
 szło 18 tysięcy widzów, przyniosły szereg
 doskonałych wyników. Z Polaków starto-
 wał jedynie Gierutto, zajął on w rzucie ku-
 lą czwarte miejsce (wynikiem 15.28 m), ale
 udało mu się pokonać słynnego fińskiego
 miotacza Kotkasa.

Techniczne wyniki zawodów przedsta-
 wiają się następująco:

- 100 m:** 1) Ben Johnson (Ameryka) 10,4 sek., 2) Stendquist (Szwecja) 10,7 sek.
- 400 m:** 1) Malott (Ameryka) 47,8 sek., 2) Baumgarten (Holandia) 48,6 sek. (nowy rekord Holandii).
- 1500 m:** 1) Venske (Ameryka) 3:49,4 sek., 2) Jonsson (Szwecja) 3:52,2 sek.
- 110 m płotki:** 1) Wolcott (Ameryka) 14,2 sek., 2) Lidman (Szwecja) 14,6 sek.
- Dysk:** 1) Kotkas (Finlandia) 50,02 m, 2) Hedvall (Szwecja) 49,57 m.
- Kula:** 1) Kreek (Estonia) 16,05 m, 2) Baerlund (Finlandia) 15,62 m, 3) Bergh (Szwecja) 15,42 m, 4) Gierutto (Polska) 15,28 m, 5) Kotkas (Finlandia) 15,05 m.
- Tyczka:** 1) Varoff (Ameryka) 4,27 m, 2) Aermaa (Estonia) 4,00 m.
- Trójskok:** 1) Andersson (Szwecja) 14,66.

NOWY REKORD ŚWIATA W CHODZIE.

Sztokholm. W Kristihehamm (Szwecja)
 odbyły się zawody w chodzie na dystansie
 15 km. Zwyciężył znany zawodnik szwedz-
 ki John Mikaelsson, ustanawiając nowy re-
 kord świata w czasie 1:08:41,8 godz.

**PARKER WYGRAŁ TURNIEJ
 W SPRING LAKE.**

Nowy Jork. Znany tenisista amerykań-
 ski, Frank Parker wygrał turniej w Spring
 Lake, bijąc w finale Henderson 6:3, 6:3, 6:3.

**IGRZYSKA OLIMPIJSKIE BEZ KON-
 KURENCJI NOWOCZESNYCH?**

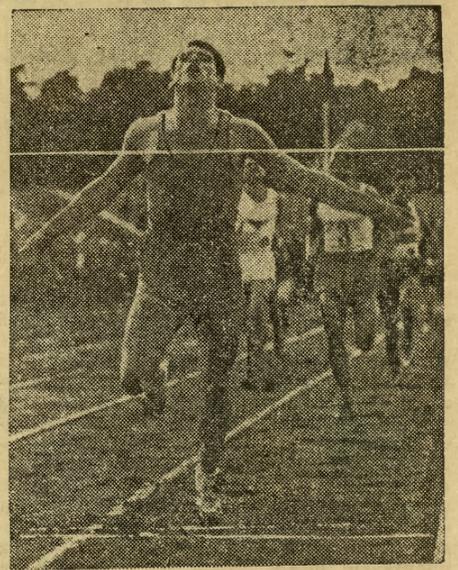
Bruksela. Prezes międzynarodowego ko-
 mitetu olimpijskiego hr. Baillet-Latour o-
 świadczył, że zasięgnie rady członków mię-
 dzynarodowego komitetu co do propozycji
 Finlandii ograniczenia programu igrzysk o-
 limpijskich w 1940 roku wyłącznie do kon-
 kurencji, rozgrywanych w starożytności, z
 wyłączeniem konkurencji nowoczesnych.

**KOLEJOWY K. W. ZWYCIĘŻYŁ
 NA REGATACH WIOŚLARSKICH
 WE WŁOCŁAWKU.**

Włocławek. Doroczne regaty wioślars-
 kie we Włocławku odbyły się przy udziale
 12 klubów wioślarskich z Warszawy, Byd-
 goszczy, Grudziądza, Płocka, Torunia, Ka-
 lisa i Włocławka. Rozegrano łącznie 16
 biegów, które w punktacji drużynowej da-
 ły zwycięstwo Kolejowemu K. W. Bydgoszcz
 — 51 pkt., 2) T. W. Warszawa — 29 pkt.,
 3) T. W. Włocławek — 24,5 pkt., 4) T. W.
 Płock — 21 pkt., 5) Policjny K. W. Byd-
 goszcz — 18 pkt.

Wyniki poszczególnych biegów notuje-
 my: **czwórki nowicjuszy:** 1) Wisła (Grudz.),
 2) TW Warszawa; **czwórki półwycigowe:**
 1) TW Włocławek; **czwórki o nagrodę KKO
 Włocławka:** 1) Kolejowy KW Bydgoszcz;
jedynki pań: 1) Szusterowa (Warszawa);
czwórki półwycigowe pań: 1) Policjny KS
 Bydgoszcz; **czwórki wagi lekkiej:** 1) TW
 Włocławek (walkowerem); **dwójki:** 1) TW
 Kalisz; **czwórki młodszych:** 1) Policjny
 KS Bydgoszcz; **dwójki bez sternika:** 1) TW
 Warszawa; **ósemki:** 1) Kolejowy KW Byd-
 goszcz.

GASSOWSKI NA MECIE.

Jak donosiliśmy, na międzynarodowych za-
 wodach w Berlinie piękny sukces odniósł
 Gassowski, zwyciężając w biegu na 800 m.
 Zdjęcie przedstawia Gassowskiego na mecie.

**„DANUTA” ZWYCIĘŻYŁA
 W SOPOTACH.**

Gdańsk. W międzynarodowych regatach
 żeglarskich w Sopotach brały udział na-
 stępujące jachty polskie: „Danuta” — Pol-
 skiego Klubu Morskiego w Gdańsku, „By-
 stry” — Oficerskiego Yacht Klubu w Gdyni,
 „Lotny” — Yacht Klubu Polski w Gdyni.
 „Danuta” uzyskała pierwszą nagrodę oraz
 dwie drugie nagrody i zdobyła puchar prze-
 chodni, ufundowany przez Senat Wolnego
 Miasta Gdańska dla najlepszej „szóstki”.
 Puchar ten w roku ubiegłym zdobył był
 przez niemiecki jacht „Godewind”, który i
 w tym roku startował w omawianych rega-
 tach.

**CZOŁOWE RAKIETY POLSKI
 NA ZAWODACH TENISOWYCH
 O MISTRZOSTWO MORSKIE
 W WEJHEROWIE.**

Wejherowo. Udział swój w zawodach
 tenisowych, które odbędą się w czasie od
 22—26 lipca br., zgłosili między innymi: Z.
 Jędrzejowska (mistrzyni Polski), Z. Siodła
 wna (mistrzyni morska), J. Tłoczyński
 (mistrz Polski), J. Hebda (mistrz morski)
 i cały szereg innych czołowych rakiety Pol-
 ski.

Turystyczne zalety pięknego grodu Wej-
 herowa i ślicznie położone korty, zapraszają
 wszystkich miłośników białego sportu oraz
 turystów z bliska i daleka do Wejherowa,
 pięknego zakątka Szwajcarii Kaszubskiej.

Dogodne połączenie kolejowe i autobu-
 sowe umożliwi każdemu udział w rzadkiej
 i pięknej imprezie.

**ZAKOŃCZENIE OBOZU ŻEGLARSKO-
 PLYWACKIEGO.**

Chojnice. W poniedziałek, dn. 18 bm.
 zakończony został zorganizowany przez
 Polski Związek Wychowawców Fizycznych,
 pierwszy pomorski obóz żeglarsko-plywacki
 w Charyzkowie. Na kurs przyjęto 24
 starszych uczniów szkół średnich z Pomor-
 rza, z których 14 na podstawie egzaminu
 teoretycznego i praktycznego przyznano
 stopień żeglarski, a trzem dalszym, miano-
 wicie Wacławowi Bosiackiemu (Tczew), Ta-
 deuszowi Jędemu (Toruń) i Stanisławowi
 Ossowskiemu (Grudziądz) stopień żeglarski
 i patenty na sterników jachtowej żeglugi
 śródlądowej. Kurs prowadził prof. Wiesław
 Jaroszewski z Tczewa. Po ukończeniu uczy-
 niowskiego obozu rozpoczął się w Charzy-
 kowie ogólnopolski kurs żeglarski dla pod-
 oficerów szkół średnich.

**KRONIKA
 TOWARZYSTW**

Piątek, dnia 22 lipca
 godz. 19. **Zw. h. Ochotników armii polskiej**
 oddz. Bydgoszcz. Miesięczne zebranie w
 salce restauracji Zygm. Augusta 18 (wej-
 ście z ogródka).
Niedziela, dnia 24 lipca
Kat. Tow. Rob. Polskich przy parafii św.
 Srojczy. Zebranie plenarne zaraz po su-
 mie w salce parafialnej, łącznie z sek-
 cją młodych.

Stronictwo Pracy

INOWROCLAW.
 Zebranie koła Stronictwa Pracy w Ino-
 wrocławiu odbędzie się w sobotę dnia 23
 bm. o godz. 19 w małej salce Sokolni przy
 ul. Szymborskiej. Zebranie zarządu koła
 odbędzie się w piątek 22 bm. o godz. 17 w
 lokalu przy ul. św. Ducha 38.

Sprawy sokole

Sokół V. OPN. Treningi drużyny OPN
 jutro w piątek, dnia 22 bm. na boisku im.
 Światły. Obecność wszystkich piłkarzy ko-
 niczna. Treningi przeprowadzi trener Pom.
 ZPN p. Przybysz. Po treningu schadzka
 w sprawie niedzielnych meczów.

Kolonia szkół powszechnych w Zołędowie.

Grupa przedstawia drugą serię dzieci biorących udział w wywczasach wakacyj-
 nych oraz opiekunów: ks. prob. Skoniecznego, radnego Górskiego oraz insp. szkół
 i bud. miejskiego p. Kowalskiego. Fot. J. Czarnecki.

na Foli RADIOWEJ

Piątek, 22 lipca.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6,15: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”.
6,20: Muzyka (płyty). **6,45:** Gimnastyka. **7,00:**
 Dziennik poranny. **7,15:** Muzyka poranna
 w wyk. ork. wojskowej pod dyr. Rudolfa
 Pietroffica. **11,57:** Sygnał czasu i hejnał z
 Krakowa. **12,03:** Audycja południowa. **15,15:**
 „Głośno szumią Gopla fale” — audycja dla
 dzieci starszych w oprac. Wandy Brzeskiej
 (z Poznania). **15,30:** Rozmowa z chorymi
 ks. kapelana Michała Rękasa (ze Lwowa).
15,45: Wiadomości gospodarcze. **16,00:** Wal-
 ce, romanse i serenady w wykonaniu or-
 kiestry Rozgłośni Lwowskiej pod dyr. Ta-
 deusza Serejdyńskiego. **16,45:** C. O. P. — re-
 portaż Jerzego Michałowskiego. **17,00:** Mu-
 zyka taneczna (płyty). **18,00:** Rzeczy cieka-
 we z techniki i przyrody — pogadanka —
 wygl. dr. Konstanty Jodko-Narkiewicz. **18,10:**
 Utwory fortepianowe w wyk. Arno Hein-
 tzego (z Łodzi). **18,45:** Nowości literackie.
19,00: Pieśni polskie w wyk. zespołu żeń-
 skiego „Pro-Arte” pod kier. Adama Ludwi-
 ga. **19,20:** Pogadanka aktualna. **19,30:** „W
 romantycznym kolejdoskopie” — koncert
 rozrywkowy (z Katowic). **20,45:** Dziennik
 wieczorny. **20,55:** Pogadanka aktualna.
21,00: Audycja dla wsi. **21,10:** „Te brzoź kil-
 ka, ten bieg wody” — audycja słowno-mu-
 zyczna z cyklu „Dawne piosenki” w oprac.
 Stanisława Wasylewskiego (z Poznania).
21,50: Wiadomości sportowe. **22,00:** Muzyka
 kameralna od Haydna do Ravela. **22,55:**
 Przegląd prasy. **23,00:** Ostatnie wiadomości
 dziennika wieczornego, komunikat meteo-
 rologiczny, pogadanka aktualna w języku
 angielskim.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA.

8,00: Soliści w lekkim repertuarze (pły-
 ty). **8,55:** Wiadomości z Pomorza. **13,00:** Dla
 każdego coś ładnego (płyty). **17,00** Dodał

jechać na święto? **17,05:** Muzyka kwarteto-
 wa (płyty). **17,30:** Melodie z operetek (pły-
 ty). **17,55:** Program na jutro. **21,00:** Rozmowę
 z radiosłuchaczami przeprowadzi dyrektor
 rozgłośni Bohdan Pawłowicz. **22,00:** Wiado-
 mości sportowe z Pomorza. **22,05:** Fala od
 Bałtyku — „Wieczór liryki morskiej” — ukł.
 Wandy Karczewskiej. **22,35:** Tańce przy gło-
 śniku — wiązanka melodii tanecznych z
 płyt.

ROZGŁOŚNIA POZNAŃSKA.

8,00: Nasz koncert poranny: „Z nowszych
 operetek i filmów (płyty). **8,55:** Pogadanka
 dla kobiet. **14,00:** Tanga (płyty). **15,10:** Wiado-
 mości bieżące. **17,00:** Pieśni polskie (pły-
 ty). **17,35:** „Słynni artyści (XV aud.)” Józef
 Szigeti (skrzypce). **21,00:** Skrzynka rolnicza
 — inż. Dominik Starzewski. **22,00:** Wiadomo-
 ści sportowe lokalne. **22,05:** Do tańca i
 dla rozrywki (płyty).

ZAGRANICA.

Budapeszt. 15,00: Muzyka cygańska.
Hilversum II. 19,55: Koncert rozrywkowy.
Lipsk. 19,00: Koncert orkiestry wojskowej.
Mediolan. 19,30: Muzyka rozrywkowa. **Radio
 Romania. 19,40:** „Rycerskość wieśnia-
 cza” — opera Mascagniego. **Sotens. 19,00:**
 Melodie operetkowe. **Beromünster. 20,30:**
 Koncert Schubertowski. **Droitwich. 20,00:**
 Muzyka taneczna. **Londyn reg. 20,00:** Kon-
 cert radioorkiestry. **Praga. 20,55:** Koncert
 czeskiej orkiestry filharmonicznej. **Paris
 PTT. 20,30:** Koncert symfoniczny. **Medio-
 lan. 21,30:** Koncert symfoniczny. **Frankfurt.
 22,30:** Muzyka lekka i taneczna. **Londyn reg.
 22,00:** Muzyka lekka i taneczna. **Sottens.
 22,00:** Koncert symfoniczny. **Kolonia. 23,00:**
 Koncert nocny. **Radio Paris. 23,00:** Koncert
 nocny. **Sztutgart. 24,00:** Koncert nocny.

Kino Kapitol
Marcinkowskiego 4.

Dzisiaj po raz ostatni
2 polskie filmy

TROJKA HULTAJSKA
MŁODY LAS

UWAGA:

Dla Pań w miesiącu lipcu premia

damy bezpłatnie.

Każdy Pan wprowadza Panią na swój bilet bezpłatnie. (13606)

Londyn, 21. 7. (PAT.) Ambasador Raczynski przyjęty był przez księcia Gloucester, któremu jako honorowemu przewodniczącemu brytyjskiego Czerwonego Krzyża doręczył złotą odznakę Polskiego Czerwonego Krzyża.

Baltimore, 21. 7. (PAT.) W składzie dynamitu w pobliżu Baltimore nastąpił wybuch. Jest 5 zabitych i 15 ciężko rannych.

Londyn, 21. 7. (PAT.) Z powodu zgonu królowej Marii rumuńskiej na dworze angielskim zarządono dwutygodniową żałobę, która rozpocznie się z dniem 23 bm.

Ateny, 21. 7. (PAT.) Skutkiem trzęsienia ziemi padło 20 zabitych i 100 rannych. Najbardziej ucierpiało 8 wiosek w pobliżu Oropos i Palatia. Wieś Halkusi całkowicie zapała się w wielkich szczelinach. Trzęsienie ziemi w Atenach trwało 10 sekund.

Zatarg sowiecko - fiński na morzu Bałtyckim.

Helsingfors, 21. 7. (PAT.) Dwa sowieckie statki obrony wybrzeża zatrzymały na granicy wód terytorialnych fińskich koło Seltkaer statek fińskiego geograficznego urzędu morskiego „Aristo” oraz fińską motorówkę obrony wybrzeża A. V. 55, zmuszając je do udania się do sowieckiej bazy morskiej w zatoce Luga wraz z załogą. Fińskie władze graniczne wszczęły dochodzenia.

Jeżeli Czesi nie dadzą praw mniejszościom, wojna jest nieunikniona.

Berlin, 21. 7. (PAT.) Międzynarodowe czynniki Rzeszy dają w ostatnich dniach wyraz wzrastającej nienności co do dobrej woli Pragi załatwienia pozytywnie kwestii mniejszości niemieckiej na terenie Czechosłowacji. W kołach tych zauważyć można zwiększającą się poważną troskę i niepokój co do dalszego rozwoju sytuacji.

Jedną z najbardziej miarodajnych osobistości Trzeciej Rzeszy w rozmowie z pewnym dyplomatą zachodnim wskazała z całym naciskiem na groźbę dla pokoju, tkwiącą w przewlekaniu przez Pragę załatwienia kwestii statutu mniejszościowego. Powyższa przestroga oraz szereg podobnych oświadczeń różnych osób z politycznego świata niemieckiego wskazują, jak wielką wagę przywiązuje rząd Rzeszy do możliwie szybkiego osiągnięcia przez Niemców sudeckich ich żądań.

Silny wstrząs w kopalni.

12 ludzi zostało zasypanych.

Chorzów, 21. 7. (PAT.) Na kopalni „Walenty-Wawel” w Rudzie wczoraj o godz. 7,45 nastąpił silny wstrząs, wskutek czego 12 ludzi zostało zasypanych. Przystąpiono natychmiast do akcji ratunkowej.

Pe 2-godzinnej akcji ratunkowej wydobyto z polziemi 11 zasypanych górników, z których jeden poniósł śmierć w czasie wypadku, 10 innych odniosło lekkie obrażenia. Akcja ratunkowa trwa.

Sensacyjny proces Karno-prasowy o znieważenie pamięci Marsz. Piłsudskiego i czci Prez. Mościckiego.

Toruń, 21. 7. (Tel. wł.) W dniu wczorajszym przed sądem okręgowym w Toruniu rozpoczął się sensacyjny proces karno-sądowy o znieważenie pamięci Marsz. Piłsudskiego i czci P. Prezydenta R. P.

Na ławie oskarżonych zasiadli: 35-letni **Zygmunt Felczak**, redaktor odpowiedzialny czasopisma toruńskiego „Obrony Ludu” i bezrobotny rysownik 25-letni **Kazimierz Klimczak** z Giewkowa, pow. inowrocławskiego.

Obaj oskarżeni odpowiadają z art. 125 par. 2 i art. 2 z ustawy z dnia 7 kwietnia 1938 r. Dz. U. nr 25, poz. 219 o ochronie imienia Józefa Piłsudskiego, Pierwszego Marszałka Polski w związku z par. 20 ustawy prasowej z dnia 7 maja 1874 r.

Akt oskarżenia.

Według aktu oskarżenia sprawa miała przebieg następujący:

W czasopiśmie „Obrona Ludu” z dnia 3 czerwca 1938 r., której odpowiedzialnym redaktorem był oskarżony Zygmunt Felczak ukazała się ilustracja pod tytułem „Dwaj ludowcy u Pana Prezydenta”, która przedstawiała karykatury P. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego oraz dwóch ludowców. Pod powyższą ilustracją umieszczono słowne objaśnienie tejże, według którego P. Prezydent Rzeczypospolitej miał wyrazić się do ludowców, że nad porządkiem doli chłopów pracuje wielu z całych sił, na co ludowcy odpowiedzieli, że czują to doskonale na własnej skórze i aby ci, którzy nad tym pracują dalej się nie przemęczali, gotowi ich są zastąpić.

Artykuł ten odnosił się do audyencji, jakiej P. Prezydent Rzeczypospolitej parę dni przed jego ukazaniem się udzielił dwóm ludowcom. „Obrona Ludu” z dnia 3 czerwca

1938 r., która zawierała ten artykuł, ukazała się i została rozpowszechniona dnia 1 czerwca 1938 r., a więc w 12 rocznicę wyboru przez Zgromadzenie Narodowe, prof. dr. Ignacego Mościckiego na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na skutek postanowienia jego kandydatury przez Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego.

Co wykazały wstępne dochodzenia?

Jak zeznawał oskarżony Klimczak w dochodzeniach?

Oskarżony K. Klimczak przyznał, że jest autorem przedmiotowej ilustracji, którą z własnej inicjatywy wykonał, nawiązując treść tej ilustracji do audyencji ludowców u P. Prezydenta Rzeczypospolitej i przyznał również, że do ilustracji dopisał tekst, jednakże w brzmieniu nieco innym, niż wydrukowano. Ilustrację bowiem zatytułował „Dwaj ludowcy na zamku”, a w odpowiedzi ludowców umieścił następujący zwrot: „Czujemy to doskonale na własnej skórze i aby ci troskliwcy mogli iść na dobre zastąpiony odpoczynek, jesteśmy gotowi ich zastąpić”.

Sporządzony przez siebie rysunek wraz z treścią oddał redaktorowi „Obrony Ludu” Zygmunutowi Felczakowi. Dalej oskarżony tłumaczył się:

„Przeczytawszy w „Dzienniku Bydgoskim” na czolowej stronie artykuł pt. „Ludowcy u Pana Prezydenta” w kilka dni przed ukazaniem się nr 66 „Obrony Ludu” — wpadłem na pomysł z własnej inicjatywy narysowania wspomnianego wyżej rysunku. Rysunek ten wykonałem według wzorów, zamieszczonych w zeszytach z wzorami rysunków, które swego czasu kolejno ukazywały się w „Dzienniku Bydgoskim”. Zeszyt z tymi wzorami wydany jest przez drukarnię „Dziennika Bydgoskiego”.

Wykonany przeze mnie rysunek oddałem wprost do rąk redaktora „Obrony Ludu” p. Felczaka, we wtorek 31 maja 38 r. Zaznaczam, że tekst umieszczony pod i nad rysunkiem pochodzi również ode mnie.

Podobizny Marszałka Piłsudskiego nie uważam za karykaturę.

Tekst, umieszczony pod rysunkiem dałem na podstawie przeczytanego artykułu w „Dzienniku Bydgoskim”.

Oddając rysunek ten do redakcji, względnie układając i komponując treść jego — chciałem jedynie czytelników zainteresować i rozвеселić. Za wykonanie rysunku tego miałem dostać 4 zł.

Zaznaczam, że ani podobizny Pana Prezydenta R. P., ani Pana Marszałka Piłsudskiego nie uważam za karykatury. Chciałem je zrobić tak, jak są podane na str. 51 i 92 zbioru rysunków, gdyż sądziłem, że tak w rzeczywistości obie te osoby wyglądają — a tylko ze względów technicznych plany, w moim rysunku wypadły inaczej. Ani Pana Prezydenta ani Pierwszego Marszałka — osobiście nigdy nie widziałem, widziałem jedynie ich portrety.

Red. Felczak tłumaczy się.

Przyznaję, że po bliższym przyglądnięciu się ilustracji przedmiotowej i po zestawieniu jej z poniżej wypisaną treścią można po głębszym zastanowieniu odnieść wrażenie, że ostrze wymierzone jest w kierunkowi uwładczości czci Głowy Państwa, a to tym bardziej, iż Pan Prezydent w tym dniu obchodził jubileusz 12-lecia swych rządów. W chwili, gdy artykuł oddawałem do druku — nie pamiętałem o tym i nie zwróciłem na to uwagi.

Zeznania red. Felczaka w dochodzeniach.

Oskarżony Felczak przyznał, że wymienioną ilustrację wraz z tekstem dostarczył osk. Klimczak, oraz, że w odebranym projekcie dokonał kilku poprawek stylistycznych w tytule oraz w samej treści artykułu, po czym oddał cały artykuł do druku.

Umieszczenie w prasie karykatury Najwyższego Zwierzchnika Władzy Państwowej w dwunastą rocznicę Jego wyboru, łącznie z tekstem artykułu jest wyrazem lekceważenia i wyszydzania Jego Osoby i Urzędu, który piastuje i świadczy o chęci podważenia w społeczeństwie wiary i zaufania w bezstronne traktowanie wszystkich warstw społecznych w Państwie przez imputowanie Mu specyficznej polityki w odniesieniu do chłopów.

To samo odnosi się do Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego, który wysunął kandydaturę profesora dr. Ignacego Mościckiego na Prezydenta R. P. Umieszczenie karykatury Pierwszego Marszałka Polski w 3 lata po Jego śmierci, w związku z treścią ilustracji i słownego objaśnienia tejże — stanowi wyszydzanie wielkich intencji, jakimi w działalności swej kierował się Marszałek Piłsudski, świadczy o chęci umniejszenia w społeczeństwie czci dla Jego osoby, o chęci umniejszenia wartości Jego czynów i zasług dla Państwa i całego Narodu.

Na tym odroczone rozprawę.

Komisaryczny burmistrz m. Nakła.

Nakło. Wobec aresztowania burmistrza m. Nakła Pawła Trybulla, władze mianowały komisarycznym burmistrzem miejscowego obywatela p. Władysława Błażejewskiego, dotychczasowego wiceburmistrza.

Śmierć podczas kąpieli we Wdzie.

Świecie. (t) Ubiegłej niedzieli, 17 bm. po południu kąpał się w rzece Wdzie, w pobliżu elektrowni krajowej Gródek, robotnik Paweł Jankowski, lat 23, który utonął. Zwłoki zostały wydobyte dopiero po godzinie.

Nagły zgon bydgoskiego lekarza.

Praktykujący od blisko 15 lat w Bydgoszczy znany lekarz p. dr Kurt Gerdom, zam. przy ul. Gdańskiej 22, zmarł w jednym z szpitali gdańskich na zatrucie krwi. Dr Gerdom spędzał właśnie swój urlop na polskim wybrzeżu i nagle zachorował. Mimo kilkakrotnej transfuzji krwi nie udało się lekarza utrzymać przy życiu. Zmarły lekarz liczył około 45 lat.

Linia tramwajowa na Bielawkach zostanie przedłużona.

Po ukończeniu prac kanalizacyjnych przy ul. Stępowej, które są na ukończeniu, nastąpić ma przedłużenie linii tramwajowej na Bielawkach aż do toru kolejowego. Prace w tym kierunku rozpocząć się mają w najbliższym czasie, gdyż szyny zostały już zwieziane.

Przerobiła sumę w książeczce PKO.

Sfałszowania książeczki oszczędnościowej PKO dopuściła się 29-letnia Wanda Gabatówna z Nowego Dworu pow. chodzieskiego. Zjawiła się ona pewnego dnia w agencji pocztowej w Sokole, prosząc o wypłatę z jej konta sumy 200 zł. Urzędnikowi pocztowemu od razu podpadło, że w książeczce dokonano poprawki a mianowicie po bliższym badaniu okazało się, że zmniejszono sumę 1002 zł na 2000 zł. Zawiadomiono policję i oszustkę z miejsca aresztowano.

Przed sądem okręgowym w Bydgoszczy Gabatówna tłumaczyła się wykrętnie, że pomyłka zaszła przez plamę od atramentu, którą starała się wydrapać. Przewód sądowy wykazał jednak, że oskarżona dopuściła się sfałszowania i sąd skazał ją na 10 miesięcy więzienia z zaw. wykonania kary na przeciąg pięciu lat.

Do P. T. Konsumentów i Odsprzedawców Piwa!

Kierując się zawsze zasadą, że kto stoi w miejscu, ten się cofa, pracujemy nieustannie, posługując się najnowszymi zdobyczami techniki browarnianej nad udoskonaleniem naszych wyrobów.

Wynikiem tych starań jest nowe piwo jasne, najprzedniejszego gatunku, które ukaże się na rynku z dniem 23 lipca br. Piwo to ma następujące zalety: zielonkawa-jasną barwę jak oryginalny Pilsner, pełny lecz wytrawny smak, szlachetny aromat najlepszego chmielu, czystość biologiczną, a tym samym trwałość, wreszcie doskonałą pianistość.

Piwo temu, nie ustępującemu najlepszym markom krajowym i zagranicznym, daliśmy znaną P. T. Konsumentom nazwę „Marszałkowskie” zarejestrowaną w Urzędzie Patentowym R. P. pod nr 26158.

Dawne piwo „Marszałkowskie”, dubeltowe — bo P. T. Odbiorcy wówczas takiego żądali — cieszyło się z początku dużym popytem, lecz później nie odpowiadało do gustu konsumentom, ponieważ było za mocne i z tego powodu nieco ciemniejsze, o smaku mniej wytrawnym.

Uwzględniając w całej pełni upodobania spożywców, poświęciliśmy sporo czasu i pieniędzy na studia oraz próby i wyprodukowaliśmy piwo, które zdnaniem znawców i smakoszy, odpowiada wszelkim nawet najwybredniejszym wymaganiom.

Prosimy zamawiając nowe piwo, pamiętać o nazwie „Marszałkowskie”, żądać by podawano je na chłodno i by butelki stawiano na stół zamknięte z oryginalną etykietą wzgl. nie zerwanym krawatem.

Jednocześnie z piwem „Marszałkowskie” rozpoczynamy sprzedaż znacznie ulepszonych piwa słodowego „Karamel” na czystym cukrze.

Browar Kufersztyn Sp. Akc. Grudziądz.

13585

SPRZEDAŻ

Parcela
obok lasu, wody, niedaleko tramwaju, wplata 150, tel. 39-89. 13594

Żużel
dwukonny wóz 1,75, tel. 39-89. 13593

Rower
tanio sprzedam. Pomorska 28-4. (7815)

Ziemniaki
stare 2 zł. Rynek, Toruńska 57. 13580

Okazja
Gabinet męski, sypialnia, Warmińskiego 12. (7818)

POSAĐY WOLNE

Cukiernik
z ukończoną służbą wojskową, dobry fachowiec, na stałą posadę potrzebny zaraz. Kawiarnia i Cukiernia Jan Słizewski, Pelplin, telefon 22. 13609

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. Wałczyk, Nakło, Rynek. (13608)

Aptekarska
siła fachowa ewtl. dobrze wpracowana techniczna potrzebna od zaraz. Zgłośz świadectwami, warunkami do Apteki Skarszewy (Pomorze). 13595

POKOJE WOLNE

Pokój
umeblowany. Kaszubska 8, m. 5. 7796

Niekrepujący
Zbożowy Rynek 10-2. 13585

DZIERZAWY

Wielki
skład z oknem wystawowym przy rynku w Tezewie, z 5 pokojowym mieszkaniem, od zaraz lub później do wynajęcia. Curt Friedrich, Tezew, ul. Lipowa 5-6, tel. 1181. (7806)

MIESZKANIA SZUKA

3 pokoi
kuchnia poszukuje. Oferty filia „Ch. P.” (7822)

Oficer
marynarki poszukuje mieszkania 3-4 pokojowego od 1. września. Oferty pod „Komfortowe” do filii Dziennika Bydg. (7825)

W podróży

w hotelach, w wszystkich uzdrowiskach polskich, księgarniach dworcowych itp. prosimy żądać

Dziennik Bydgoski.

ZGUBY

Ples
zginał biały, zółte łaty spandol - ceter. Odprowadzić za wynagrodzeniem Sielanka nr 2. 7810

✠

Dnia 19-go lipca 1938 roku rozstał się z tym światem długoletni członek Obwodu Bydgoskiego Związku Lekarzy P. P. śp.

Dr med.

Kurt Gerdom

W Zmarłym Straciłmy Wielce poważanego Kolegę.
Cześć Jego Pamięci!

**Związek Lekarzy Państwa Polskiego
Obwód Bydgoski**

13604

Poszukujemy

wykwalifikowane **szwaczki i uczennice** powyżej lat 18, znające szycie.

L E O Fabryka Obuwia. 13607

OPRAWĘ KSIĄŻEK

oraz wszelkie prace wchodzące w zakres introligatorstwa wykonuje starannie, szybko i tanio

Introligatornia Drukarni Bydgoskiej S. A.
Wydawnictwo „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO“
Poznańska 12-14. Telefon 26-50.

Kupimy platformę

(na oponach, około 60 ctr.) lub **podwozie samochodowe.** Dokładne dane kierować do 13505

F. Eberhardt
Bydgoszcz.

**Kupimy używaną do-
brze utrzymaną** (13564)

maszynę do pisania.
Rolnik w Tucholi.

OSTRZEŻENIE.

W ostatnim czasie stwierdziłem, że złośliwa konkurencja, nie mogąc widocznie sprostać w czystej walce konkurencyjnej, rozsiewa fałszywe i mało poważne wiadomości, jakoby w mojej firmie czynny był kapitał obcy względnie żydowski.

Ostrzegam więc inspirowanych oraz kolportatorów tych i podobnych fałszywych i oświadczam, że z dniem dzisiejszym każdy wypadek ścigać będę bezwzględnie na drodze sądowej. Szanownym Odbiorcom i Konsumentom moich wyrobów oświadczam, że firma moja jest w 100% czysto polsko-chrześcijańska, największą i najstarszą tego rodzaju fabryką w Polsce. Wyroby moje, jak **proszki do pieczenia, budynie, galaretki itd.** produkowane są z najlepszych surowców, wskutek czego mają już swoją ustaloną markę.

Proszę więc nadal darzyć mnie pełnym zaufaniem i także w przyszłości stałe żądać tylko moich wyrobów. 13599

Fabryka Artykułów Spożywczych

Luba

właśc. Jan Dobry, Luboń - Poznań.

Przetarg publiczny.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu zwraca uwagę na ogłoszony w Monitorze Polskim w nr. 162 z dnia 19 lipca 1938 r. przetarg publiczny na budowę warsztatu wagonowego w Gdyni.

Termin wnoszenia ofert upływa dnia **27 lipca** o godzinie 12-tej. (13601)

Czytajcie „Dziennik Bydgoski“.

Wróciłem

Radca Zdrowia Dr Dietz
Gdańska 90. — Telefon 3189.
Przyjmuję 9—11, 4—5. (13596)

WRÓCIŁEM

Dr Józef Mierzwiński
ul. Dworcowa 39
2—11 i 5—6. 7802

Pensjonat
15 pokoi, sala, 2 łaz., jeziora, lasy, z mebl. zaraz z powodu choroby na sprzedaż 35 000. Bank 10 000. Wiad. Dziennik Bydgoski. 13562

KORZYSTAJCIE Z CEN
jakich nie było i nie będzie.

Aparaty fotograficzne 30% niżej cen fabrycznych
Wywołanie filmu gratis odbitka 6x9 tylko 10 gr.

Uwaga P. P. Malarze i Gospodarze Domów
Pokost I a pod gwarancją 1.95 zł.

Kreda 4 gr., wszelkie farby i pędzle po cenach konkurencyjnych

NOWA DROGERIA
Gdańska 61, (róg Cieszkowskiego) — Stary Rynek 21
13605 Telefon 3906. Telefon 2396.

Naszych Szan. Czytelników

prosimy uprzejmie przy zamówieniach oraz zakupach jakoteż przy nadawaniu ofert na ogłoszenia podane w naszym piśmie, powoływać się zawsze na „Dziennik Bydgoski“

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 cyfr = jedno słowo
l, w, z, a = każde stanowi jedno słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9.
Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, ani do zwrotu pieniędzy.

POLECENIA

Tapety (10863)
duży wybór, niskie ceny
Tyczyński, Gdańska 40.

Morele
(aprykozy) złotych 11.—,
miód kuracyjny 15.—, pomidory 7.—, pięciokilowe, franko zaliczka. Riesel, Zaleszczyki. (13243)

Meble

solidne kupisz najtaniej tylko w
składzie fabrycznym
T. Kasprowicz,
ul. Długa 34. 9227

artykuły

TURYSTYCZNE

menażki alum. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

B. Kaczmarek, Podwale 12, tel. 2371

Repertuar kin bydgoskich:

KRYSTAL: „Córka Samuraja“ (film japoński) oraz nadprogram: Najnowszy Tygodnik Pata.

MARYSIENKA: Dziś podwójny program: „Sekretarka jej męża“; w rol. gł. Beverly Roberts i Warren Hull. „Halka“; w rol. główn. Wład. Ladis — Kiepusa, Lili Zielińska i Witold Zacharowicz.

APOLLO: Dziś podwójny program: „Straceńczy“ i „Na krawędzi życia“ z udziałem Chester Morisa i Sally Ellers.

KAPITOL ul. Marcinkowskiego 4:
Dziś dwa polskie filmy: „Młody las“ i „Trójka hultajska“. Ostatni dzień.

BALTYK: „Przygody człowieka o nieznanym nazwisku“ oraz tygodnik P. A. T.

Przeprowadzki

miejskowe i zamiejscowe wysłelanymi wozami meblowymi i samochodami meblowymi wykonuje szybko, sumiennie po cenach konkurencyjnych Dom Spedycyjny Wł. Poczeka, wł. A. Wolkowski
Gdańska 47, tel. 30-65. 13603

Szwedzkie łożyska kulkowe

SKF

Wylączna sprzedaż:
Neumann & Knitter
Bydgoszcz, ul. Niedźwiedzia 1
tel. 31-41. 13513

SPRZEDAŻE

2 domy
3 morgi roli, ogród korzystnie sprzedam. Idkowiak, Łabiszyn. 13602

Duży
sklep kolonialny oraz owocarnie, centrum Gdyni — sprzedam korzystnie. Oferty Dzien. Bydg. Gdynia „Dobry punkt“. (13322)

Sprzedam
nowy duży mieszcz. dom ogrodem. Adres Dziennik. 13577

Fortepian
krótki, instrument markowy prawie nowy, z powodu wyprowadzki za 2000 zł sprzedam. Maks. Piotrowskiego 19, m. 5. Tamże prawie nowy damski rower sprzedam. (13506)

Maneż
dwukonny, srułownik, Mińska 14. 7795

Motor
3 konny. Zduny 2, Matuszczak. 7799

Urządzenie 13539
składu kolonialnego tanio sprzedam. Śląska 19.

Czarne
porzeczeki, maliny. Nakielska 43a. (13582)

2 motory
Djesla 15 i 45 P. S. sprzedamy korzystnie. Fabryka, Fordońska 36. 7803

KUPNA

Tokarnie
ciężkiego typu o długości roboczej 3—4 metrów i 1 do 1 1/2 mtr używane — kupię. Wiadomość tel. 22-97 i 16-25. 7794

Magiel
w dobrym stanie kupię. Oferty „1000“ filia. (7877)

Chrześcijański pensjonat w Krynicy

KRAKOWIANKA

w samym centrum zdrojowiska, obok kościoła i Nowych Łazienek, domowa, na maśle, na żądanie dietetyczna. — Ceny umiarkowane

Doskonała kuchnia (12631) Zarząd: **Irena Zbierzchowska.**

Bilard
automatyczny kupię. Of. „Bilard“ filia. 7824

POSADY WOLNE

Ekspedientka
do składu rzeźniczo-wędliniarskiego potrzebna. Bonifacy Kosznik, Kościerzyna, Gdańska 10. 13598

Poszukuje
od 1 sierpnia br. do mego sklepu pomocnika branży kolonialno - drogerijnej. Świadczenia wraz z fotografią proszę załączyć w podaniu. Oferty pod „Branża“ Dziennik. 13509

Potrzebna
kucharka-gospodyni do majątku znajdująca się na hodo- wli drobiu od 1 lipca lub 1 sierpnia. Zgłoszenia ma- jątność Rudniki, p-ta Pecz- niew. (13503)

Potrzebna
uczciwa młoda służąca. Gdańska 10—9. (7798)

Potrzebna
panienka do obsługi go- ści. Wełniany Rynek 8, restauracja. 13611

Fryzjerka (7823)
manikurzystka zdolna siła potrzebna na stałe. Władysław Hoffmann, Gdańska 79.

Kucharka
samodzielna z praktyką potrzebna. Hotel - Urban, Chojnice. 13597

Blacharzy
poszukuję Bydgoszcz, Gar- bary 10. 13588

Czeladnik (13592)
szewcki na męską stałą pracę potrzebny zaraz. Lisiecki, Świecie, Klasztorna 23.

Służąca
młodszą, uczciwą, czystą możliwie z szyciem po- szukuje zaraz Restauracja Klubowa, Długa 24. (13578)

Fryzjer

potrzebny. Plac Poznań- ski 11. 13586

Dziewczyna (13581)
potrzebna. Długa 23—5.

Prasowaczka
umiejąca dobrze prasować garderobę, potrzebna. Zgło- szenia z podaniem odpisów świadectw składać do Dzien- nika Bydgoskiego „Garde- roba“. 13576

Siła biurowa
początkująca z szkołą han- dlową poszukiwana, warunki podług umowy. Spół- dzielnia „Kredyt“ Dworcowa 6, II. 13600

Potrzebna
zaraz gospodyni obezna- na z pracą i porządkiem w kuchni restauracyjnej. Zgłoszenia Gdynia Dwór Kaszubski. Starowiejska nr 31. 13555

Potrzebna
pracznica i panienska do składu. Pralnia Farna 3. Zgłoszenia 6—7. (7813)

Dziewczyny
do pomocy potrzebne. „Bar“ Sniadeckich 32. (7821)

Potrzebna
panna do obsługi gości. Restauracja Wenecja, Śnia- deckich 57. 13610

DACH NAD GŁOWĄ

MIESZKANIA WOLNE W BYDGOSZCZY

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr.

1 pokojowe:
kuchnia. Sniadeckich 31/1.

2 pokojowe:
kuchnia. Podchorążych 32.

2 i 3 pokojowe:
kuch. łaz. Sniadeckich 13/1.

4 pokojowe:
komfortowe inteligentnym wolne. Pomorska 29.

służbowy 1 ptr. odr. od zaraz Sienkiewicza 13. Zgł. port.

Komfortowe
3 pokojowe willowe do oddania. Pomorska 36, biuro. 12525

2 pokoje
kuchnia. Toruńska 26. (7817)

3 pokoje 7790
szukam od zaraz. Oferty filia pod „Podoficer zaw.“

Mieszkanie
5—6 pokojowe na biura, w centrum poszukujemy. Winning i Kabaciński Sp. z. Bydgoszcz, Gdańska 1. 13583

Szukam
zaraz lub później 3 poko- je, łazienka, nowy dom. Oferty filia „Urządnic F. P. K.“ (7812)

3 pokojowe
mieszk. z łazienką szuka nauczyciel emeryt. Zgł. Śląska 11—2. (7816)

DZIERŻAWY

Garaze 7820
wolne. Sniadeckich 32.

Skład (7804)
2 pokoje kuchnia, również dobry na Bacon do wynaj-ęcia wprost od gospodarza, ul. Mazowiecka 14, m. 4.

DZIERŻAWY SZUKA

Dzierżawę 7801
domku 2—3 pokoje i staj- nię zaraz poszukuje Ma- tuszczak, Zduny 2—6.

Restaurację
hotel wezmę dzierżawę lub bufet na rachunek. Dam kaucję. Oferty Dzien- nika Bydgoski Inowrocław „Fachowiec“. 12521

Poszukuje
próżny skład rzeźniczeki mieszkaniem, warsztatem, stajnią. Matuszczak, Zdu- ny 2, m. 6. 7800

Pokoje wolne
dobrze umeblowane inte- lignantemu panu. Gdań- ska 62—11. 7808

Pokój
małżeństwu, dwom kole- gom. Słowackiego 1, m. 6. 13515

2 umeblowane
małżeństwu, dwom kole- gom. Słowackiego 1, m. 6. 13515

Pokój 7809
umeblowany, łaz., centr. ogrzewaniem do wynaję- cia. Jagiellońska 2—20.

POKOJU POSZUKUJĄ

Poszukuję (13587)
próżny pokój od zaraz. — Oferty Plac Poznański 10/3.

Poszukuje
małego pokoiku próznego matka z córką od zaraz. Łask. oferty do Dziennika pod „Pokoik“. 13590

RÓŻNE

Chiromantka (7811)
przepowiada zdumiewają- co. Warmińskiego 17—4.

Odiski
radycznie usuwa „Ego“. Sprzedaż w drogeriach Hurt — „Hadroga“, Byd- goszcz. 7797

Grafolog
chiromanta. Król. Jadwi- gi 13—6. 13472

Wtorek (7814)
spóźnione. Oczekuję — czwartek, piątek. Rz. 27.

— Tu jest naprawdę ładny widok, ale gdyby się pan cofnął o dwa kroki, odsłoniłby pan jeszcze ładniejszy.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-linowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł, na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 lin., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203 713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za wiadomości z Gdyni i wybrzeża odpowiedzialna: Zofia Zelska-Mrozowicka w Gdyni; za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu; za wszystkie inne działy: Edmund Klessa w Bydgoszczy.